

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านใน
จังหวัดบึงกาฬ

นางสาวกนิษฐา โกละกะ

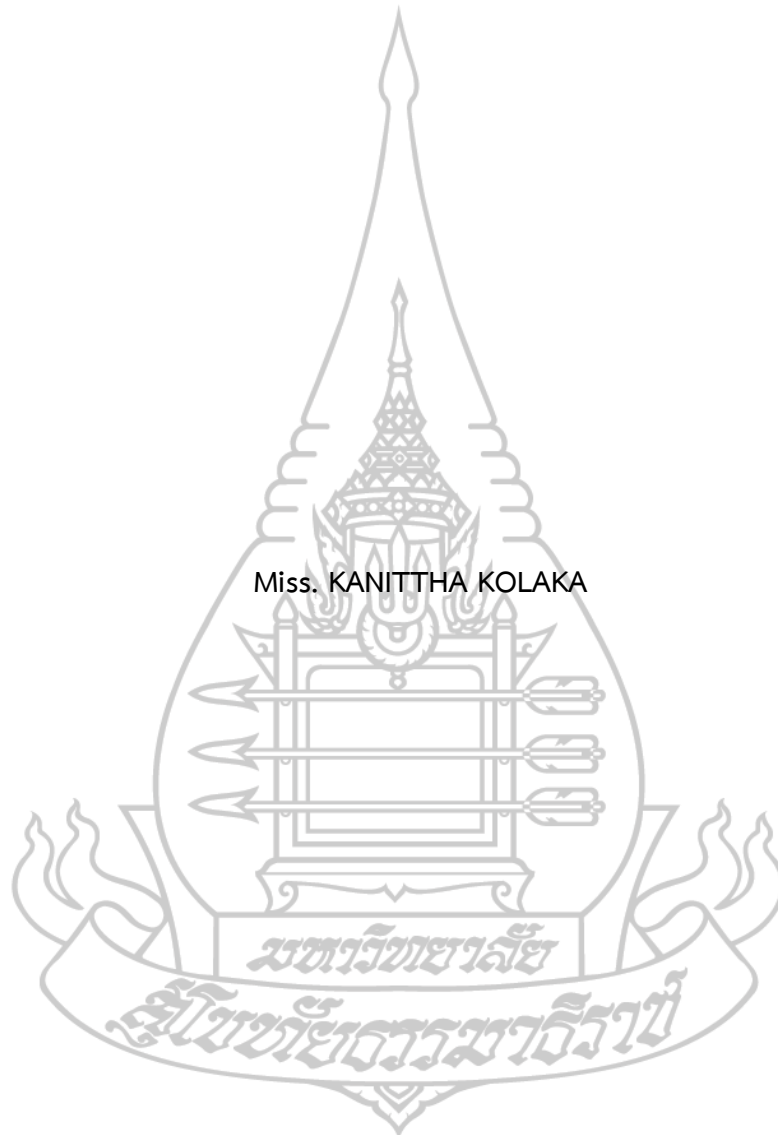
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Factors Affecting the Participation According to the Role of Village
Agricultural Volunteers in Bueng Kan Province

Miss. KANITTHA KOLAKA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ
ชื่อและนามสกุล	นางสาวกนิษฐา โกละกะ
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ตุลิต เวชกิจ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
ในจังหวัดบึงกาฬ

ผู้วิจัย นางสาวกนิษฐา โกละกะ รหัสนักศึกษา 2659001750

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ 2) การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ที่ได้รับการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ปี 2566 จำนวน 617 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับฉลาก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.49 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีตำแหน่งทางสังคมเป็นกรรมการหมู่บ้าน อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 37.32 ปี ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเฉลี่ย 3.44 ปี พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 16.04 ไร่ มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในระดับมาก ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐด้านความรู้จากการเยี่ยมเยียน พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ 2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในระดับมากที่สุด โดยมีส่วนร่วมมากที่สุดในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นการรับรองข้อมูลของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน คือ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ และ 4) ปัญหาหลักในการมีส่วนร่วม พบว่า ไม่ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน และได้ขอเสนอแนะว่าควรมีกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การมีส่วนร่วม บทบาทหน้าที่

Thesis title: Factors Affecting the Participation According to the Role of Village Agricultural Volunteers in Bueng Kan Province

Researcher: Miss. KANITTHA KOLAKA; ID: 2659001750;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Associate Professor Dr. Benchamas Yooprasert;(2) Associate Professor Dr. Sineenuch Khрутmuang Sanserm ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions and other factors of village agricultural volunteers in Bueng Kan province 2) participation according to the role of village agricultural volunteers 3) factors affecting the participation according to the role of village agricultural volunteers 4) problems and suggestions regarding the participation according to the role of village agricultural volunteers.

This research was survey research. The population of this study was 617 village agricultural volunteers in Bueng Kan province who were assigned and registered as village agricultural volunteers in Bueng Kan province in 2023. The sample size of 154 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 by using simple random sampling method via lotto picking. Data were collected by using interview form and were analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and multiple regression analysis.

The results of the research found that 1) most of the village agricultural volunteers were male with the average age of 46.49 years old, completed higher secondary education/ Voc. Cert., held the social position of village committees, and resided in the community for 37.32 years on average. They averagely worked as village agricultural volunteers for 3.44 years, had the average agricultural area of 16.04 Rai, and possessed knowledge about roles of village agricultural volunteers at the high level. Most of them received the support in the work from government agency regarding knowledge from visitation, conversation, and suggestions or supervision in the work from agricultural extension officers regularly. 2) Village agricultural volunteer of them participated in the role of village agricultural volunteers at the highest level with the highest participated in the collection of basic data regarding agriculture of the village in the topic of data back-up of farmers who had registered and modified the farmbook. 3) Factors affecting participation according to the role of village agricultural volunteers included the amount of agricultural area, duration of residence in the community, knowledge about roles of village agricultural volunteers, and the receiving of support in the operation from government agencies. 4) The main problems in participation found that they did not receive any compensation in while on duty and lacked of materials and equipment in the work. They suggested that there should be the mechanism in the cooperation among related agencies and encourage the receiving of compensation in the operation.

Keywords : Village Agricultural Volunteers, participation, role

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างสูง ยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แส่นเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต เวชกิจ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จากสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ติดตามให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเต็มใจอย่างสูงจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจ ตลอดเวลาที่ศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดบึงกาฬ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอทุกท่าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทุกท่าน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อการนำไปสู่ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ในส่วนที่เป็นคุณค่าและคุณความดีที่สามารถอำนวยความสะดวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทักขะและประสบการณ์ทางด้านวิชาการตั้งแต่อดีตจนสำเร็จการศึกษาไว้ ณ ที่นี้

นางสาวกนิษฐา โกละกะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
สภาพทั่วไปของจังหวัดบึงกาฬ.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	14

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	36
ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ.....	36
ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	43
ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ.....	50
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	54
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยอื่นๆของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ.....	59
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	63
ตอนที่ 4.1 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน.....	63
ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน.....	66
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71

สรุปการวิจัย	71
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก.....	88
ก แบบสอบถามงานวิจัย.....	89
ข การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม.....	103
ประวัติผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล.....	37
ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม.....	38
ตารางที่ 4.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ.....	41
ตารางที่ 4.4 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	44
ตารางที่ 4.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดบึงกาฬ.....	49
ตารางที่ 4.6 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ.....	50
ตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	54
ตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	58
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	59
ตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรที่ใช้ใน การวิเคราะห์ถดถอยพหุ.....	61
ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	62
ตารางที่ 4.12 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	63
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....	67

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 3

ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดบึงกาฬ 7

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ ต้องการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในรูปแบบของการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลประโยชน์ ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านอาสาสมัครเกษตร ซึ่งเป็นภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาการเกษตรและการให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่ โดยจะคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อให้การสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานแต่ละประเภทที่มีในหมู่บ้าน และคัดเลือกตัวแทนอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านละ 1 คน เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นบุคคลที่นับว่ามีความสำคัญมากต่อกรมส่งเสริมการเกษตรในการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรและการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากเป็นผู้รู้จักพื้นที่และได้รับการไว้วางใจจากเกษตรกรและส่วนราชการ เป็นผู้ประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเกษตรกร เผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี ประชาสัมพันธ์งานนโยบาย ข้อมูลข่าวสารการเกษตร และการให้บริการอื่นๆ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่เกษตรกร

จังหวัดบึงกาฬ มีการทำการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งยางพารา ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง และไม้ผลต่างๆ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีบทบาทในการช่วยพัฒนาเกษตรกร โดยทำหน้าที่เป็นเครือข่าย ประสานงานการดำเนินงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ซึ่งจังหวัดบึงกาฬมีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 617 คน ในการปฏิบัติงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และช่วยเหลือสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดบึงกาฬ (สำนักงานเกษตรและ

สหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ, 2566) จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านหลายประการ เนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านบางรายยังไม่เข้าใจถึงบทบาทของตนเองในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทำให้เกิดปัญหาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร จึงส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

จากสถานการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความสำคัญต่อการพัฒนางานด้านส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับปัญหาและสถานการณ์จริงในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนากิจการเกษตรแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนากิจการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ รวมทั้งเผยแพร่ผลการศึกษาให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

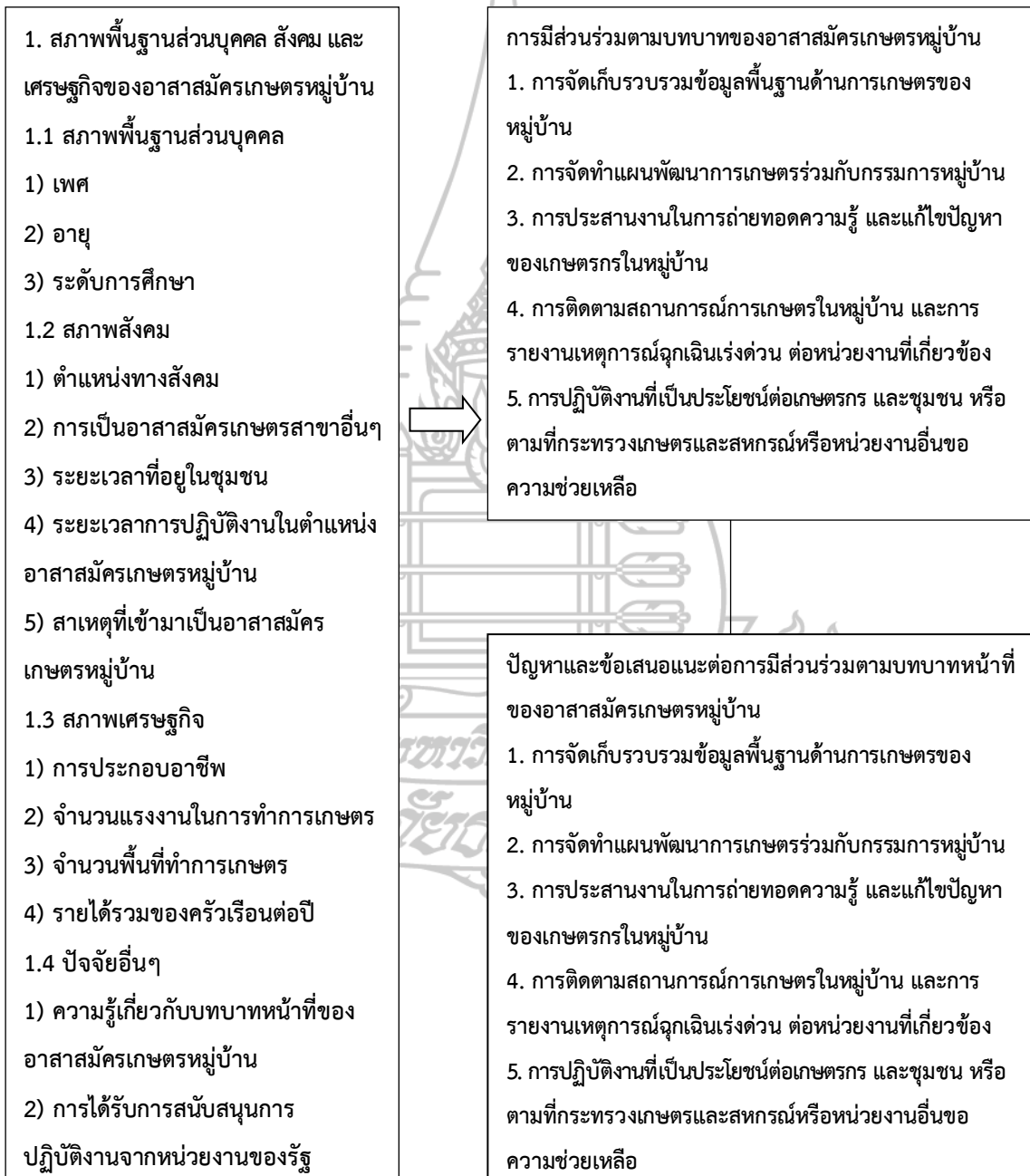
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ
- 2.2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ

5.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้

ศึกษาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ จาก 8 อำเภอ รวม 617 ราย

5.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้

ศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

5.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน - กันยายน 2567

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีนิยามศัพท์เฉพาะงานวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จำนวน 12 ข้อ ดังนี้

6.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมายถึง เกษตรกรหรือบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ และยังคงปฏิบัติงานอยู่

6.2 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ และระดับการศึกษา

6.3 สภาพสังคม หมายถึง ตำแหน่งทางสังคม การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และสาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

6.4 สภาพเศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพ จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร รายได้รวมของครัวเรือนต่อปี และรายได้รวมของครัวเรือนต่อปี

6.5 ปัจจัยอื่น ๆ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

6.6 บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน 2) การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 3) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน 4) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานขอความช่วยเหลือ

6.7 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมายถึง การที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้เข้าไปร่วมดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานโดยมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการและร่วมรับผล

6.8 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร หมายถึง การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร และการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

6.9 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผน การเข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และการสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้าน

6.10 การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การประสานงานกับวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่ การสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้าน และการเชิญเกษตรกรในหมู่บ้านเข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้

6.11 การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน หมายถึง การเฝ้าระวังและแจ้งเตือนการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การประสานงานเรื่องการ

ช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้าน และการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการป้องกันการระบาดของศัตรูพืช และการเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ

6.12 การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานขอความช่วยเหลือ หมายถึง การรับแจ้งเรื่องประชาสัมพันธ์งานต่างๆ จากเจ้าหน้าที่ไปถ่ายทอดให้เกษตรกรในพื้นที่

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เจ้าหน้าที่สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

7.2 กรมส่งเสริมการเกษตรสามารถนำผลการวิจัยมาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7.3 กรมส่งเสริมการเกษตรสามารถนำข้อมูลปัญหา และข้อเสนอแนะ ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องในการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตร เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพในการทำงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปจังหวัดบึงกาฬ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่
4. แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพทั่วไปจังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ (2566) ได้รายงานข้อมูลทั่วไปของจังหวัดบึงกาฬ ดังนี้

1.1 ที่ตั้งและขนาด จังหวัดบึงกาฬมีที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ไทยมีพื้นที่รวมทั้งจังหวัด 4,305.746 ตารางกิโลเมตรหรือมีเนื้อที่จำนวน 2,690,925 ไร่

ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดบึงกาฬ ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ

1.2 อาณาเขต จังหวัดบึงกาฬมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับแขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทาง 120 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดกับอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม

ทิศใต้ ติดกับอำเภอคำตาก้า อำเภอบ้านม่วง และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอรัตนวาปี และอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดบึงกาฬ โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง แยกได้เป็น 3 บริเวณ คือ

1.3.1 พื้นที่เป็นคลื่นลอนลาด กระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อมๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ทำนาส่วนใหญ่และปลูกพืชไร่พืชสวน และป่าธรรมชาติ

1.3.2 พื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ พบในเขตอำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอศรีวิไล อำเภอบุ่งคล้า และอำเภอพรเจริญ

1.3.3 สภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชัน จากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆในเขตอำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอบุ่งคล้า อำเภอเซกา และ อำเภอบึงโขงหลง

1.4 สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะอากาศจัดอยู่ในจำพวกฝนแล้งร้อนและแห้งแล้ง (ธันวาคม- มกราคม) ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มลดในเดือนพฤศจิกายนและต่ำสุดในเดือนช่วงธันวาคมถึงเดือนมกราคม ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมเป็นฤดูเปลี่ยนมรสุมเหนือ อุณหภูมิจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในเดือนมีนาคมและร้อนจัดในเดือนเมษายน ในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (มิถุนายน - กรกฎาคม) อุณหภูมิโดยทั่วไปจะลดลงในเดือนตุลาคมเป็นฤดูเปลี่ยนมรสุมใต้ อุณหภูมิจะเริ่มลดลงจนอากาศหนาวเย็น

1.5 การปกครอง จังหวัดบึงกาฬแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 53 ตำบล 617 หมู่บ้าน

1.6 ประชากร จังหวัดบึงกาฬมีประชากร ณ เดือนกรกฎาคม 2565 จำนวน 421,453 คน แบ่งเป็นชาย 211,078 คน หญิง 210,375 คน

1.7 การเกษตร จังหวัดบึงกาฬ มีพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 1,444,595 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54 ของพื้นที่ทั้งหมด และมีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดเป็นจำนวน 876,401 ไร่ รองลงมาได้แก่ ข้าว จำนวน 496,068 ไร่ ไม้ยืนต้น 46,512 ไร่ และการเกษตรด้านอื่นๆ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพการเกษตรที่สำคัญคือการทำนา การทำสวนยางพารา และการเพาะปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง และมีบางส่วนที่ปลูกไม้ผล

1.8 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จังหวัดบึงกาฬมีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจำนวน 617 ราย เป็นตัวแทนอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านละ 1 คน

กล่าวโดยสรุป จังหวัดบึงกาฬ มีเนื้อที่ประมาณพื้นที่ 4,305.746 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 2,690,925 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ลักษณะภูมิอากาศฝนแล้งและแห้งแล้ง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 53 ตำบล 617 หมู่บ้าน ประชากร จำนวน 421,453 คน มีพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 1,444,595 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54 ของพื้นที่ทั้งหมด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพการเกษตรที่สำคัญคือการทำนา การทำสวนยางพารา มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจำนวน 617 ราย เป็นตัวแทนอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านละ 1 คน จากการทบทวนวรรณกรรมสภาพทั่วไปของจังหวัดบึงกาฬ สามารถนำมากำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ เพศ การประกอบอาชีพ แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร การเป็นอาสาสมัครเกษตร

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมาย และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องมาอธิบายได้ 4 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการมีส่วนร่วม หลักการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2565, น.7) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนเกิดความรักและรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตน ทำให้ร่วมกันคิด ร่วมกันรวบรวมปัญหา และความจำเป็นที่ต้องพัฒนา ร่วมกันวิเคราะห์และตัดสินใจหาทางเลือก เพื่อแก้ปัญหา สร้างทีมงานเพื่อร่วมกันลงมือแก้ไขปัญหา ร่วมกันประเมินผลของการพัฒนา

และร่วมกันรับผลของการพัฒนาภายใต้หลักการประชาธิปไตย และการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ

วชิรวัชร งามละม่อม (2559) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคน ในการแก้ปัญหาของชุมชน และพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาให้การดำเนินงานในชุมชนหรือท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2556, น.113) อธิบาย ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

- 1) เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกมัดกับเรื่องนั้นๆ
- 2) เกิดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกัน รู้จักคิด วิเคราะห์และติดตาม สถานการณ์
- 3) เกิดผู้นำที่มีคุณภาพในชุมชน
- 4) เกิดการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับต่างๆ
- 5) ชุมชนพัฒนาการรับรู้ สติปัญญา และความสามารถในการ ตัดสินใจกำหนดชีวิตด้วยตนเอง
- 6) ชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งตนเอง และเกิดการพัฒนายั่งยืน

2.3 หลักการมีส่วนร่วม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2565, น.12) อธิบาย หลักการมีส่วนร่วมไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วม
- 2) ขั้นตอนการคิดและตัดสินใจ ประกอบด้วยกระบวนการร่วมกันคิด และการรวมกันตัดสินใจ
- 3) ขั้นตอนการร่วมกันวางแผน ฉายภาพรวมทั้งหมดของงาน/กิจกรรม/โครงการ
- 4) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน เป็นขั้นตอนการทำงานที่ยากที่สุด และมักได้รับความร่วมมือน้อยที่สุด ซึ่งต้องอาศัยความจริงจังและความซื่อสัตย์ของสมาชิกทุกคนหรือสมาชิก

ส่วนใหญ่ว่าได้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือกฎระเบียบหรือไม่ รวมถึงมีผู้นำที่มีความเข้มแข็งและให้ความยุติธรรม เมื่อเกิดข้อขัดแย้งได้หรือไม่

5) ขั้นตอนการร่วมกันได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เป็นเป้าประสงค์ที่ทุกฝ่ายที่ร่วมกันจัดทำแผนต้องการให้เกิดขึ้นจริง และในขณะเดียวกันถ้าแผนไม่เป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้ก็อาจจะเกิดผลกระทบตามมา ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกัน

6) ขั้นตอนการประเมินผลและการนิเทศ เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบว่าแผนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ปรียากร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, น.145-153) อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ใช้เป็นเครื่องมือชี้ปัญหาที่เกี่ยวกับการทำงานมี 2 ประการ คือ

1) ปัจจัยด้านบุคคล (personal factors) หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน เพศ จำนวนสมาชิกในความรับผิดชอบ อายุ เวลาในการทำงาน การศึกษา เงินเดือน ความสนใจ เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านงาน (factors in the job) ได้แก่ ลักษณะงาน ทักษะในการทำงาน ฐานะทางวิชาชีพ ขนาดของหน่วยงาน ความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน สภาพทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

ฉลอง ดิษสี (2541, น.20) อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน การคมนาคม
2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้
3) ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ บรรยากาศทางการเมือง อุดมการณ์ อุดมคติทางการเมืองของประชาชน

4) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ วิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีทัศนคติความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกันแต่ละพื้นที่

5) ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ความเป็นมาของเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ข้อกำหนดของชุมชน

6) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คนชนบท คนเมือง กลุ่มอาชีพ ระดับความรู้ การมีบทบาทในฐานะต่าง ๆ ของสังคม

ประยูร ศรีประสาธน์ (2542, น.3) อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
- 2) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้
- 3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

อัญชานา นิตินุณ (2543, น.24) อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน มี 5 ดังนี้

- 1) ปัจจัยทางด้านกายภาพและทางชีวภาพ
- 2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
- 3) ปัจจัยทางด้านการเมือง
- 4) ปัจจัยทางด้านสังคม
- 5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เพื่อพัฒนาให้การดำเนินงานในชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งตนเอง และเกิดการพัฒนายั่งยืน โดยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้กำหนดประเด็นศึกษา การมีส่วนร่วมตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการวิจัยครั้ง

3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมาย และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องมาอธิบายได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของบทบาทหน้าที่ บทบาทของอาสาสมัคร โดยสรุปได้ดังนี้

3.1 ความหมายของบทบาทหน้าที่

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 602) ให้ความหมาย บทบาทว่าหมายถึง การทำท่าตามบท การร่าตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่นบทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู

งามพิศ สัตย์สงวน (2538, น. 96) ให้ความหมาย บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคม

พลสรานู สรานูรมย์ (2560) ให้ความหมายคำว่า “บทบาท” หมายถึง การแสดงออกของบุคคลตามความคาดหวังของสังคม ซึ่งบุคคลนั้นต้องแสดงพฤติกรรมหรือทำหน้าที่รับผิดชอบให้สมกับบทบาทตามที่ได้รับหรือตามที่สังคมคาดหวังไว้

พลสรานู สรานูรมย์ (2560) ให้ความหมายคำว่า “หน้าที่” หมายถึง กิจที่บุคคลควรทำ ซึ่งต้องทำด้วยความรับผิดชอบต่อการใช้การปฏิบัติตามหน้าที่จะเป็นตัวสะท้อนบทบาทที่ตนเองรับผิดชอบและบทบาทที่สังคมคาดหวัง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกที่ควร ด้วยความรับผิดชอบต่อสถานภาพของตนเอง ทุกคนในสังคมมีหน้าที่และบทบาทของตนเอง

3.2 บทบาทของอาสาสมัคร

พรชุลี นิลวิเศษ (2560) อธิบาย บทบาทของอาสาสมัคร โดยอาสาสมัครเป็นผู้นำประเภทหนึ่ง จึงมีบทบาทที่มีต่องาน ต่อคน และต่อตนเอง จนเป็นหน้าที่ อันประกอบด้วยวางแผนงาน จัดองค์การ ประสานงาน ตัดสินใจดำเนินการ จูงใจให้มีการปฏิบัติงาน จัดให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงาน ส่งงานและควบคุมงาน รับผิดชอบต่อการใช้งานในองค์กร สอนแนะนำ การปฏิบัติงาน เสริมสร้างสัมพันธภาพในองค์กร ทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์และเป็นตัวแทนขององค์กร และเป็นนักอุดมคติ ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ บทบาทที่มีต่อท้องถิ่น บทบาทที่มีต่องานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และบทบาทที่มีต่อการสร้างผู้นำเกษตรกร

3.2.1 บทบาทที่มีต่อท้องถิ่น ได้แก่ ตัดสินใจริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งแนวความคิดและการปฏิบัติเพื่อท้องถิ่นส่วนรวม ตัดสินใจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของท้องถิ่นส่วนรวม เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพการณ์ต่าง ๆ ของท้องถิ่น เผยแพร่และกระจายข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่ได้รับจากสังคมภายนอกและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนแก่บุคคลในท้องถิ่น เป็นตัวอย่างชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม รับผิดชอบต่อทุกสุขของคนในท้องถิ่น โดยวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สังคมดำเนินไปอย่างราบรื่นมีคุณภาพ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและบริการด้านต่าง ๆ แก่บุคคลในท้องถิ่น

3.2.2 บทบาทที่มีต่องานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ได้แก่ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป ประสานความเข้าใจและสร้างการยอมรับนับถือในตัวเจ้าหน้าที่ให้เกิดขึ้นในบรรดาเกษตรกร กระตุ้นชี้แนะให้เกษตรกรเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไข สนับสนุนและบริการงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ผู้เกษตรกร

3.2.3 บทบาทที่มีต่อการสร้างผู้นำเกษตรกร ได้แก่ สร้างความพร้อมหรือเสริมความเป็นผู้นำให้มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าบุคคลอื่น เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานการเกษตรให้บุคคลอื่นในท้องถิ่นเลียนแบบได้ เป็นผู้นำทั้งแนวความคิดและการปฏิบัติควบคู่กันไป และช่วยเสริมสร้างบุคคลในท้องถิ่นให้เป็นผู้นำเกษตรกรที่มีคุณภาพ

กล่าวโดยสรุป บทบาทหน้าที่ เป็นการปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกที่ควร ด้วยความรับผิดชอบตามสถานภาพของตนเอง โดยบทบาทของอาสาสมัครแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ บทบาทที่มีต่อท้องถิ่น บทบาทที่มีต่องานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และบทบาทที่มีต่อการสร้างผู้นำเกษตรกร

4. แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องมาอธิบายได้ 5 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความสำคัญของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และสิทธิประโยชน์ที่อาสาสมัครเกษตรจะได้รับโดยสรุปได้ดังนี้

4.1 ความหมายของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น.1) ได้ให้ความหมายของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมายถึง เกษตรกรจิตอาสา ที่มาจากอาสาสมัครเกษตรทุกประเภทในแต่ละหมู่บ้าน ประชุมคัดเลือกกันเองหมู่บ้านละ 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานเชื่อมโยงการทำงาน ระหว่างเกษตรกรในหมู่บ้าน ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรียกโดยย่อว่า "อกม." อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี

4.2 ความสำคัญของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น.2) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนนโยบายและการพัฒนาการเกษตรของประเทศ โดยเป็นผู้เชื่อมโยงและนำนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ผ่านการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ เนื่องจาก

- 1) เป็นผู้ที่รู้จักพื้นที่ และมีความเข้าใจเกษตรกร เข้าถึงปัญหาและทราบถึงศักยภาพในการพัฒนาการเกษตรของแต่ละหมู่บ้านเป็นอย่างดี
- 2) เป็นเกษตรกรปรารถนาดีที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพการเกษตร ทำให้ได้รับความไว้วางใจทั้งจากเกษตรกร อาสาสมัครเกษตร (อกษ.) สาขาต่าง ๆ และจากหน่วยงานราชการ ให้เป็นผู้แทนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับหมู่บ้าน
- 3) เป็นผู้เชื่อมประสานการปฏิบัติงานด้านการเกษตร ในรูปแบบประชารัฐของอาสาสมัครเกษตรทุกสาขา กับหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ภาคีเครือข่ายภาคการเกษตร เพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในเวทีต่าง ๆ สามารถร่วมกันขับเคลื่อนและพัฒนางานด้านการเกษตรและสหกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อเกษตรกร ชุมชน และประเทศชาติ

4.3 คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2566, น.8) ได้ระบุคุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ไว้ 5 ข้อดังนี้

- 1) เป็นอาสาสมัครเกษตร
- 2) อายุไม่เกิน 65 ปี บริบูรณ์ ในวันที่ได้รับการคัดเลือก
- 3) การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป
- 4) ขึ้นทะเบียนความเป็นเกษตรกรกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- 5) ผ่านหลักเกณฑ์และคุณสมบัติเกษตรกรปรารถนาดี

4.4 บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น.5-12) ระบุบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังนี้

4.4.1 จัดเก็บ รวบรวม และรายงานข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร

- 1) การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการปลูกพืช ปศุสัตว์ ประมง จัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่
- 2) การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลตามแบบฟอร์มที่หน่วยงานกำหนด จัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่
- 3) การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบเรื่องสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร คุณสมบัติเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และวัน เวลา สถานที่ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน และตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น

4.4.2 ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน และเข้าร่วมเวทีจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบลพร้อมเสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีจัดทำแผน

4.4.3 ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและการสหกรณ์ของเกษตรกรในหมู่บ้าน สำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้าน ช่วยประสานงานเจ้าหน้าที่/วิทยากร และเชิญเกษตรกรร่วมรับการถ่ายทอดความรู้

4.4.4 ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน และรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรู พืชและโรคระบาด โดยการสำรวจรายงานแปลงพยากรณ์ ประสานข้อมูลศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) แจ้งเตือนภัยผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย/วิทยุชุมชน
- 2) สำรวจพื้นที่ภัยพิบัติด้านการเกษตร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือนภัยพิบัติให้เกษตรกรทราบ แจ้งเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายยื่นความจำนงค์ขอรับการช่วยเหลือ ประสานงานเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ประสบภัยในการเตรียมเอกสารหลักฐานการขอรับความช่วยเหลือและสำรวจพื้นที่ประสบภัย ช่วยแจ้งนัดหมายเกษตรกรช่วยรวบรวมและตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นพร้อมให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่ ติดประกาศคัดค้าน/ประชาคม

4.4.5 ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ ประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ

4.5 สิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2557, น.13) ระบุสิทธิประโยชน์และสิ่งตอบแทนที่ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจะได้รับจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

- 1) บัตรประจำตัวและรับเกียรติบัตร
- 2) ได้รับโอกาสเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์
- 3) ได้รับโอกาสในการฝึกอบรมและศึกษาดูงานเพื่อพัฒนา ศักยภาพและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาการเกษตร และการสหกรณ์ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดขึ้น
- 4) ได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ เพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการ นโยบายอาสาสมัคร เกษตร (คน.กษ.) กำหนด

กล่าวโดยสรุป อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน หมายถึง เกษตรกรจิตอาสา ที่มาจาก อาสาสมัครเกษตรกรทุกประเภทในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และการพัฒนาการเกษตรของประเทศ โดยเป็นผู้เชื่อมโยงและนำนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ผ่านการประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร การสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจะมี คุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน มากำหนดบทบาทในการ มีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ได้แก่ 1) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้าน การเกษตรของหมู่บ้าน 2) การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 3) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหา ของเกษตรกรในหมู่บ้าน 4) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงาน เหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 5) การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ ต่อ เกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

5.1 สภาพส่วนบุคคล

5.1.1 เพศ

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.52-54) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดสกล พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพิจิตร พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แต่อังคณา คล้ายสุบรรณ (2562, น. 45-47) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของอาสาสมัครเกษตรในจังหวัดชัยนาท พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

5.1.2 อายุ

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.52-54) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีอายุเฉลี่ย 50.44 ปี ซึ่งสอดคล้องกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อายุระหว่าง 41- 50 ปี และอังคณา คล้ายสุบรรณ (2562, น. 45-47) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมี อายุเฉลี่ย 43.33 ปี

5.1.3 ระดับการศึกษา

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.52-54) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ปวช. ซึ่งสอดคล้องกับอังคณา คล้ายสุบรรณ (2562, น. 45-47) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) ที่ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย

5.2 สภาพสังคม

5.2.1 ตำแหน่งทางสังคม

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.58-61) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน เช่นเดียวกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และดำรงตำแหน่งเกษตรหมู่บ้านร่วมด้วย แต่อังคณา คล้ายสุบรรณ (2562, น. 45-47) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

5.2.2 การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่น ๆ

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.58-61) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีการเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ สาขาหมอดินอาสา

5.2.3 ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน

น้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.38) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 30.1 อาศัยอยู่ในชุมชนนาน 41-50 ปี

5.2.4 ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.60) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานไม่เกิน 4 ปี ซึ่งสอดคล้องกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.38) พบว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตร 2-4 ปี

5.2.5 สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.61) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งส่วนคล้ายกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.39) พบว่า ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเกษตร

5.3 สภาพเศรษฐกิจ

5.3.1 การประกอบอาชีพ

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่นเดียวกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.34-36) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

5.3.2 จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.79 คน

5.3.3 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.30 ไร่

5.3.4 รายได้รวมของครัวเรือนต่อปี

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีรายได้รวมเฉลี่ย 186,475.15 บาทต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.34-36) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีรายได้ 100,001-200,000 บาท บาทต่อปี

5.4 ปัจจัยอื่น ๆ

5.4.1 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

วิไล อุตส่าห์ (2556, น. 60) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เช่นเดียวกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.65-70) และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.39-44)

5.4.2 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.64-65) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการประสานงานจากหน่วยงานภาครัฐใน การเยี่ยมเยียนและเข้ามาดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

5.5.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

น้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.71) พบว่า อายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพิจิตร ด้านการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นครินทร์ ศุภพงษ์ (2562, น.80-82) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีพบว่า ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แต่มีลลิกา เขียวหวาน (2546, น. 80) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา พบว่า การศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

5.5.2 สภาพสังคม

บัณฑิตา เผื่อทะนา (2564, น.52-54) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราในอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราในอำเภอนาน้อย จังหวัดน่านเพิ่มขึ้น

5.5.3 สภาพเศรษฐกิจ

นครินทร์ ศุภพงษ์ (2562, น.80-82) พบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แต่มีลลิกา เขียวหวาน (2546, น. 80) พบว่า รายได้ไม่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตจังหวัดอ่างทอง และพระนครศรีอยุธยา

5.5.4 ปัจจัยอื่นๆ

สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554, น. 56) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีมีระดับการได้รับการสนับสนุนปฏิบัติงานจากหน่วยงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้อง ธนัชชัย กฤตรัชตนันต์ (2554, น. 64) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าหมอดินอาสาประจำตำบลได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดินโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

5.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม

5.4.1 ปัญหาการมีส่วนร่วม

บัณฑิตา เผื่อทะนา (2564, น.88-89) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

คมสัน ชัยวงศ์ (2562 น.85) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาหลักคือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ทั้งหมด

น้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.64) พบว่า อาสาสมัครเกษตรมีปัญหามีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาหลัก คือปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

5.4.2 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม

บัณฑิตา เผื่อทะนา (2564, น.89) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ภาพรวม โดยเฉพาะควรกำหนดระเบียบกลุ่มในเรื่องการได้รับผลกำไร/เงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินงานมีแนวทางปฏิบัติภายในกลุ่ม ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี จัดสรรเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกได้ตามที่กำหนดไว้

คมสัน ชัยวงศ์ (2562 น.85) พบว่า ประชาชนให้ความคิดเห็นมากที่สุด ในประเด็น การจัดประชุมประชาคมองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีกิจกรรมอื่นๆไว้บริการ

น้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.64) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะควรมีค่าตอบแทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

กล่าวโดยสรุปว่า จากการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ โดยมีตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคม การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร และรายได้รวมของครัวเรือนต่อปี

2. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

พร้อมทั้งนำมากำหนดกรอบแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ
 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ

ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

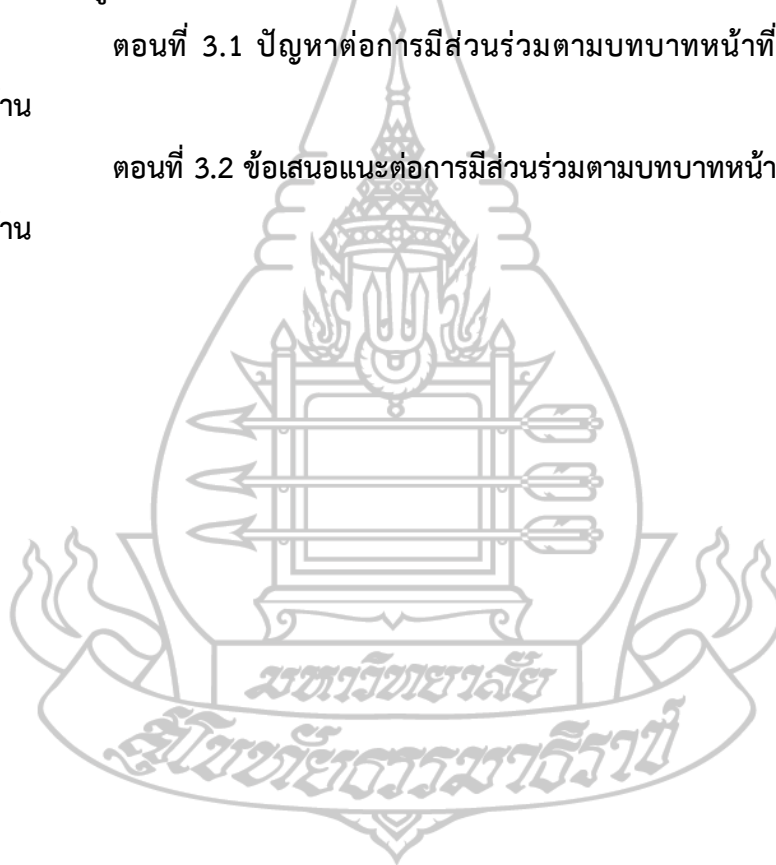
ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ
 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
 เกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
 เกษตรหมู่บ้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ปี 2566 จำนวนทั้งสิ้น 617 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane โดยที่ระดับความคาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 ราย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ค่าความคาดเคลื่อน 0.07 มีรายละเอียดดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากร

E = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$\text{แทนค่า } n = \frac{617}{1 + 617 \times (0.07)^2}$$

$$= 153.36 \text{ ราย หรือ } 154 \text{ ราย}$$

ดังนั้น จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 ราย

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.96 ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ที่ได้รับการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ปี 2566

1.2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ที่ได้รับการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ปี 2566 ทั้งสิ้น 154 ราย เพื่อให้ประชากรมีโอกาสถูกเลือกมาเป็นตัวอย่างจึงใช้วิธีการ ดังนี้

1) กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการสุ่ม โดยจัดสัดส่วนของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ มีจำนวน 8 อำเภอ ในสัดส่วนที่เท่ากัน กระจายตามสัดส่วนจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม รายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	อำเภอ	จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1	เมืองบึงกาฬ	131	33
2	พรเจริญ	58	14
3	โซ่พิสัย	95	24
4	เซกา	136	34
5	ปากคาด	64	16
6	บึงโขงหลง	57	14
7	ศรีวิไล	51	13
8	บุ่งคล้า	25	6
รวม		617	154

2) สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลาก

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ถามทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิดสร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิด และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์นี้เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคม การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร รายได้รวมของครัวเรือนต่อปี มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด มีคำตอบให้เลือกคำตอบเดียว แบบให้เลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นคำถามปลายปิด เพื่อทดสอบความรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 20 ข้อ โดยให้คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกเท่ากับ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดเท่ากับ 0 คะแนน

ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบ และเป็นคำถามเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน โดยแบบสัมภาษณ์นี้ คำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีเกณฑ์ ดังนี้

- 1 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนในระดับมาก
- 5 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบ และเป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของ

หมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ โดยให้คะแนนสำหรับข้อที่ตอบมีส่วนร่วมเท่ากับ 1 คะแนน ข้อที่ตอบไม่มีส่วนร่วมเท่ากับ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบ และเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ โดยแบบสัมภาษณ์นี้ คำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีเกณฑ์ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีปัญหา/เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีปัญหา/เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับน้อย
- 3 หมายถึง มีปัญหา/เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีปัญหา/เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก
- 5 หมายถึง มีปัญหา/เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด

2.2 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

2.2.1 การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) กำหนดสิ่งที่ต้องการวัด ได้แก่ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ เอกสาร บทความ ผลงานทางวิชาการ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) การกำหนดประเด็นคำถามในการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยครอบคลุมในประเด็นที่ต้องการศึกษา

3) กำหนดรูปแบบของคำถามให้ครบทุกประเด็นตามตัวแปร โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะข้อมูล และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คำถามให้เลือกตอบ และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น

4) การจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาให้ครอบคลุมประเด็นในเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้ภาษา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมโดยทั่วไปของแบบสัมภาษณ์

5) การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาว่าข้อคำถามวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วดำเนินการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จึงนำแบบสัมภาษณ์ ไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย ประชากรของการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ต่อไป

6) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อแบบสัมภาษณ์คำชี้แจง เนื้อหาคำถามตามประเด็นที่ต้องการศึกษา จัดลำดับข้อความให้เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

2.2.2 การทดสอบเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ดำเนินการก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อตรวจสอบว่า แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดผลได้ตรงตามที่ต้องการ ครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย ความถูกต้องของภาษา ความเข้าใจตรงกับ ข้อคำถาม โดยใช้วิธีการทางสถิติตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีวิธีการดังนี้

(1) นำแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยกำหนดคะแนนความเห็น ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(2) นำคะแนนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ

แต่ละคนมาคำนวณ จากสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน แบบวัดความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ

$\sum R$ แทน ผลบวกของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้น วัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้น วัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ผู้สร้างเครื่องมือวิจัยจะต้องปรับปรุงแก้ไขจนข้อความมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ไพบูรณ์ คะเชนทรรพรงค์, 2561) โดยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา เท่ากับ 0.99 แสดงว่า ข้อคำถามเหล่านั้นวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้

2) การทดสอบความเที่ยง โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย ประชากรของการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความเชื่อมั่น ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ
เท่ากับ 0.953

ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เท่ากับ
0.927

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
เท่ากับ 0.956

การหาความเที่ยงโดยวิธี Cronbach Alpha's coefficient เป็นการหาความสอดคล้องภายในของเครื่องมือว่าข้อคำถามวัดในเรื่องเดียวกันหรือไม่ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ถ้ามีค่าน้อย 0.90 จะเป็นเครื่องมือวิจัยที่ดี ถ้าเป็นเครื่องมือวิจัยที่สร้างใหม่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ยอมรับได้ควรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรณิการ์ ฉัตรดอกไม้ไพร, 2561, น.13) จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น พบว่า แบบสัมภาษณ์มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 ดังนั้น แบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่น และสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยมีการกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูลตามแผน

3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมแบบสัมภาษณ์ เพียงพอต่อการใช้ในแต่ละครั้งตามแผน

3.1.3 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.1.4 การประสานงาน โดยการประสานผ่านทางโทรศัพท์ถึงสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดบึงกาฬเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา และความจำเป็นในการสัมภาษณ์อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อเก็บข้อมูลในพื้นที่ และแจ้งแผนการลงพื้นที่นัดหมายอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านผู้ให้ข้อมูล โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงสำนักงานเกษตรอำเภอก่อนล่วงหน้า 1 อาทิตย์ และก่อนลงพื้นที่ 1 วัน โทรนัดหมายกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภออีก 1 ครั้ง

3.1.5 ดำเนินการสัมภาษณ์อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน มีขั้นตอน ดังนี้

1) แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็น นักศึกษาระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มี

ผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ และ สอบถามพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประมาณ 20 นาที ก่อนสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย กับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

2) *ชี้แจงวัตถุประสงค์* ของการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ดังนี้

(1) *เพื่อศึกษา* สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และ ปัจจัยอื่นๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ

(2) *เพื่อศึกษา* การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

(3) *เพื่อศึกษา* ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

(4) *เพื่อศึกษา* ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้

3) *เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์* โดยผู้ศึกษาวิจัยสัมภาษณ์อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลครั้งละ 1 คน ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์คนละ 10-15 นาที

4) *เมื่อสัมภาษณ์* ครบทุกคนแล้วผู้ศึกษาวิจัยทบทวนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลว่าครบถ้วนถูกต้อง สมบูรณ์

5) *กล่าวขอบคุณ* ผู้ศึกษาวิจัยกล่าวขอบคุณอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

6) *รวบรวม ตรวจสอบจำนวน* ความถูกต้องครบถ้วน และสรุปแบบสัมภาษณ์

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสัมภาษณ์ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

4.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยการนำผลของค่าสถิติที่ได้ นำมาสรุปและอภิปรายผลโดยตรงจากค่าที่ได้

4.1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาจากคะแนนที่ตอบถูก คือ ตอบถูก = 1 คะแนน และตอบผิด = 0 คะแนน และจัดช่วงคะแนนเพื่อให้เป็นเกณฑ์การประเมินผลความรู้ โดยจัดช่วงคะแนนแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{20 - 0}{5} = 4 \end{aligned}$$

1 - 4 คะแนน = มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด

5 - 8 คะแนน = มีความรู้ในระดับน้อย

9 - 12 คะแนน = มีความรู้ในระดับปานกลาง

13 - 16 คะแนน = มีความรู้ในระดับมาก

17 - 20 คะแนน = มีความรู้ในระดับมากที่สุด

4.1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด มีคำถามให้เลือกเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับ

ด้วยวิธีการนำค่าเฉลี่ยน้ำหนัก (Weight Mean Score) ในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์
ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

โดยจัดช่วงคะแนนการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน
ของรัฐ แบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

1.00 - 1.80	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย
2.61 - 3.40	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนในระดับมาก
4.21 - 5.00	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้กำหนดให้ 0 คะแนน หมายถึงไม่ได้รับการสนับสนุน

4.2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณา
จากคะแนนที่ตอบ คือ มีส่วนร่วม = 1 คะแนน และไม่มีส่วนร่วม = 0 คะแนน และจัดช่วงคะแนน
เพื่อให้เป็นเกณฑ์การประเมินผลการมีส่วนร่วม โดยจัดช่วงคะแนนแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{30 - 0}{5} = 6 \end{aligned}$$

1 - 6	คะแนน =	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
7 - 12	คะแนน =	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
13 - 18	คะแนน =	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
19 - 24	คะแนน =	มีส่วนร่วมในระดับมาก
25 - 30	คะแนน =	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยอื่นๆของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression) ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (Y) เพื่อหาสมการที่สามารถใช้พยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) และตัวแปรอิสระ (X) ของกลุ่มตัวอย่าง

สมการถดถอยพหุของกลุ่มตัวอย่าง

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

โดยที่ X คือ ตัวแปรอิสระ

Y คือ ตัวแปรตาม

k คือ จำนวนตัวแปรอิสระ

เมื่อ a เป็นจุดตัดแกน Y ของสมการถดถอย หรือ ค่าของ Y เมื่อให้ตัวแปรอิสระ ทั้งหมดนี้มีค่าเท่ากับศูนย์

ส่วน b เป็นสัมประสิทธิ์ ถดถอย (partial regression coefficient) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งหมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม (Y) เมื่อตัวแปรอิสระนั้น เปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยตัวแปรอิสระตัวอื่นมีค่าคงที่

4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking) เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด มีคำถามให้เลือกเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

1.00 - 1.80 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

1.81 - 2.60 หมายถึง มีปัญหาน้อย

2.61 - 3.40 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

3.41- 4.20 หมายถึง มีปัญหามาก

4.21 - 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ทั้งนี้กำหนดให้ 0 คะแนน หมายถึงไม่มีปัญหา

- 1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะน้อยที่สุด
1.81 - 2.60 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะน้อย
2.61 - 3.40 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะปานกลาง
3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะมาก
4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะมากที่สุด
ทั้งนี้กำหนดให้ 0 คะแนน หมายถึงไม่มีข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำแบบสัมภาษณ์
กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 154 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ

ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ

1.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล การศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของ
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ซึ่งผลการวิเคราะห์

ข้อมูลแสดงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

n = 154		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	80	51.9
หญิง	74	48.1
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	5	3.2
31-40	29	18.8
41-50	64	41.6
51-60	50	32.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 61	6	3.9
ต่ำสุด = 28 ปี สูงสุด = 64 ปี ค่าเฉลี่ย = 46.49 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.814		
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3	1.9
ประถมศึกษา	16	10.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	34	22.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	74	48.1
อนุปริญญา/ปวส.	10	6.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	17	11.0
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.0

จากตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

เพศ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 51.9 เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.1 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 41.6 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 32.5 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 18.8 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 3.9 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 61 และร้อยละ 3.2 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ตามลำดับ โดยมีอายุน้อยที่สุด 28 ปี อายุสูงสุด 64 ปี และมีอายุเฉลี่ย 46.49 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 48.1 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. รองลงมา ร้อยละ 22.1 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 11 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 10.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 6.5 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และร้อยละ 1.9 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา

1.1.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม การศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม

n = 154		
สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่ง	34	22.1
มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	120	77.9
ผู้ใหญ่บ้าน	14	9.1
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	57	37.0
สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล	4	2.6
กรรมการหมู่บ้าน	62	40.3

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 154

สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ		
ไม่เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ	48	31.2
เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	106	68.8
อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์	11	7.1
อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี	1	0.6
ประมงอาสา	2	1.3
อาสาปศุสัตว์	5	3.2
หมอดินอาสา	12	7.8
เกษตรหมู่บ้าน	80	51.9
เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	1	0.6
ครูยางอาสา	3	1.9
Q อาสา	5	3.2
สารวัตรเกษตรอาสา	19	12.3
3. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	5	3.2
11 – 20	7	4.5
21 – 30	25	16.2
31 – 40	53	34.4
มากกว่าหรือเท่ากับ 40	64	41.6
ต่ำสุด = 5 ปี สูงสุด = 55 ปี ค่าเฉลี่ย = 37.32 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.526		
4. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3	110	71.4
4 – 6	15	9.7
7 – 9	18	11.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 10	11	7.1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 154

สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำสุด = 1 ปี สูงสุด = 13 ปี ค่าเฉลี่ย = 3.44 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.525		
5. สาเหตุที่ท่านเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
มีความรักและศรัทธาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	60	39.0
ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเกษตร	41	26.6
ได้รับการคัดเลือกจากเกษตรกรในหมู่บ้าน	37	24.0
ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน	13	8.4
ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	3	1.9

จากตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การดำรงตำแหน่งทางสังคม พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 77.9 มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 22.1 ไม่มีตำแหน่งทางสังคมโดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 40.3 เป็นกรรมการหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 37.0 เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 9.1 เป็นผู้ใหญ่บ้าน และร้อยละ 2.6 เป็นสมาชิก อบต./สมาชิกเทศบาล

การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 68.8 เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ ร้อยละ 31.2 ไม่เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 51.9 เป็นเกษตรหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 12.3 เป็นสารวัตรเกษตรอาสา ร้อยละ 7.8 เป็นหมอดินอาสา ร้อยละ 7.1 อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 3.2 เป็นอาสาปศุสัตว์และ Q อาสา ร้อยละ 1.9 เป็นครูยางอาสา ร้อยละ 1.3 เป็นประมงอาสา และร้อยละ 0.6 เป็น อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชีและเศรษฐกิจการเกษตรอาสา

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 41.6 อาศัยในชุมชนนี้มาแล้วมากกว่าหรือเท่ากับ 41 ปี รองลงมาร้อยละ 34.4 อาศัยในชุมชนมาแล้ว 31 – 40 ปี ร้อยละ 16.2 อาศัยในชุมชนนี้มาแล้ว 21 – 30 ปี ร้อยละ 4.5 อาศัยในชุมชนนี้มาแล้ว 11 – 20 ปี และร้อยละ 3.2 อาศัยในชุมชนนี้มาแล้วน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี โดยอาศัยในชุมชนนี้มาแล้วต่ำสุด 5 ปี สูงสุด 55 ปี และมีค่าเฉลี่ย 37.32 ปี

ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 71.4 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี รองลงมา ร้อยละ 11.7 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 7- 9 ปี ร้อยละ 9.7 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 4 - 6 ปี และร้อยละ 7.1 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี โดยระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 13 ปี และมีค่าเฉลี่ย 3.44 ปี

สาเหตุที่ท่านเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 39.0 มีความรักและศรัทธาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 26.6 ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านเกษตร ร้อยละ 24.0 ได้รับการคัดเลือกจากเกษตรกรในหมู่บ้าน ร้อยละ 8.4 ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน และร้อยละ 1.9 ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ การประกอบอาชีพ จำนวนแรงงานในการทำเกษตร จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร รายได้รวมของครัวเรือนต่อปี ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

n = 154

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน		
เกษตรกรรม	127	82.5
รับราชการ	5	3.2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

		n = 154	
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับจ้างทั่วไป		19	12.3
ธุรกิจการค้า		3	1.9
2. จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร (คน)			
1		11	7.1
2		94	61.0
3		34	22.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 4		15	9.7
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 6 คน ค่าเฉลี่ย = 2.37 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.840			
3. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10		69	44.8
11 - 20		47	30.5
21 - 30		28	18.2
31 - 40		3	1.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 41		7	4.5
ต่ำสุด = 0 ไร่ สูงสุด = 76 ไร่ ค่าเฉลี่ย = 16.04 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.253			
4. รายได้ของครัวเรือนต่อปี (บาท)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000		0	0.0
10,001 - 50,000		48	31.2
50,001 - 100,000		56	36.4
100,001 - 200,000		34	22.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 200,001		16	10.4
ต่ำสุด = 10,000 บาท สูงสุด = 400,000 บาท ค่าเฉลี่ย = 112,448.05 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 89,035.063			

จากตารางที่ 4.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัด
บึงกาฬ ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 82.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา ร้อยละ 12.3 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 3.2 รับราชการ และร้อยละ 1.9 ประกอบธุรกิจการค้า

จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 61.0 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนจำนวน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนจำนวน 3 คน ร้อยละ 9.7 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากกว่าหรือเท่ากับ 4 และ ร้อยละ 7.1 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนจำนวน 1 คน โดยแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน และมีค่าเฉลี่ย 2.37 คน

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 44.8 มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 30.5 มีพื้นที่ทำการเกษตร 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 18.2 มีพื้นที่ทำการเกษตร 21 – 30 ไร่ ร้อยละ 4.5 มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 41 ไร่ และร้อยละ 1.9 มีพื้นที่ทำการเกษตร 31 – 40 ไร่ โดยพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 0 ไร่ สูงสุด 76 ไร่ และมีค่าเฉลี่ย 16.04 ไร่

รายได้ของครัวเรือนต่อปี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 36.4 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี อยู่ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 31.2 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี อยู่ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท ร้อยละ 22.1 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี อยู่ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาท และร้อยละ 10.4 มีรายได้ของครัวเรือนต่อปี มากกว่าหรือเท่ากับ 200,001 บาท โดยรายได้ของครัวเรือนต่อปีต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 400,000 บาท และมีค่าเฉลี่ย 112,448.05 บาท

ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับ คณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่

ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ปรากฏตามตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.4 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ข้อ	ประเด็นความรู้	เฉลย	ตอบถูก		อันดับ
			จำนวน	ร้อยละ	
n = 154					
การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน					
1.	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจ ภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน	ถูก	80	51.9	18
2.	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบเรื่องสิทธิ ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้น ทะเบียนเกษตรกร	ถูก	146	94.8	2
3.	เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ต้องปลูก ข้าวอย่างเดียว <i>ตอบ เกษตรกรทุกรายที่ทำกิจกรรมทางการ เกษตรสามารถขึ้นทะเบียนได้</i>	ผิด	135	87.7	9
4.	พื้นที่ทำการเกษตรไม่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่ สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ <i>ตอบ พื้นที่ทำการเกษตรทั้งที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์สามารถขึ้นทะเบียน เกษตรกรได้</i>	ผิด	94	61.0	16
ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับหมู่บ้าน					
1.	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของ เกษตรกรในหมู่บ้าน	ถูก	142	92.2	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 154

ข้อ	ประเด็นความรู้	เฉลย	ตอบถูก		อันดับ
			จำนวน	ร้อยละ	
2.	<p>อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน</p> <p><i>ตอบ</i> อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน</p>	ผิด	36	23.4	20
3.	<p>อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร</p>	ถูก	136	88.3	8
4.	<p>แผนพัฒนาการเกษตรเป็นแผนที่ใช้ในการเสนอของบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	ถูก	119	77.3	14
การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน					
1.	<p>ถ้าต้องการให้เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ต้องพาเกษตรกรไปดูงานเท่านั้น</p> <p><i>ตอบ</i> อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไปอบรมมาแล้วต้องมาบอกเล่ากับเกษตรกรต่อ</p>	ผิด	124	80.5	13
2.	<p>อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร</p>	ถูก	141	91.6	4
3.	<p>อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้าน</p>	ถูก	138	89.6	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 154

ข้อ	ประเด็นความรู้	เฉลี่ย	ตอบถูก		อันดับ
			จำนวน	ร้อยละ	
4.	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เชิญเกษตรกรร่วมรับการถ่ายทอดความรู้	ถูก	138	89.6	5
การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
1.	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและโรคระบาดให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน	ถูก	150	97.4	1
2.	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งเตือนการระบาดแก่เจ้าหน้าที่เมื่อมีการระบาดรุนแรงเท่านั้น <i>ตอบ</i> อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งเตือนการระบาดแก่เจ้าหน้าที่เมื่อพบการระบาด	ผิด	68	44.2	19
3.	เกษตรกรไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรสามารถรับความช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติได้ <i>ตอบ</i> เกษตรกรที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่สามารถขอรับความช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติได้	ผิด	112	72.7	15
4.	กรณีเกิดภัยพิบัติสามารถสอบถามจากเกษตรกรในหมู่บ้านได้ ไม่จำเป็นต้องออกสำรวจ <i>ตอบ</i> กรณีเกิดภัยพิบัติต้องออกสำรวจพื้นที่เกิดภัย	ผิด	127	82.5	12

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 154

ข้อ	ประเด็นความรู้	เฉลย	ตอบถูก		อันดับ
			จำนวน	ร้อยละ	
การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ					
1.	อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ	ถูก	129	83.8	10
2.	อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้านตนเองเท่านั้น <i>ตอบ</i> อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร	ผิด	94	61.0	16
3.	อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านไม่สามารถเป็นอาสาสมัครแรงงานได้ <i>ตอบ</i> อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านสามารถเป็นอาสาสมัครแรงงานหรืออาสาสมัครอื่น ๆ ได้	ผิด	129	83.8	10
4.	สร้างเครือข่ายและความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหา	ถูก	138	89.6	5

จากตารางที่ 4.4 สรุปประเด็นความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ปรากฏผลดังนี้

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 94.8 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบเรื่องสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 87.7 มีความรู้ในเรื่องเกษตรกรทุกรายที่ทำกิจกรรมทาง การเกษตร

สามารถขึ้นทะเบียนได้ ร้อยละ 61.0 มีความรู้ในเรื่องพื้นที่ทำการเกษตรทั้งที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ และร้อยละ 51.9 มีความรู้เรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน

ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 92.2 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 88.3 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ร้อยละ 77.3 มีความรู้ในเรื่องแผนพัฒนาการเกษตรเป็นแผนที่ใช้ในการเสนอของบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และร้อยละ 23.4 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 91.6 มีความรู้ในเรื่อง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 89.6 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้านและเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เชิญเกษตรกรร่วมรับการถ่ายทอดความรู้ และร้อยละ 80.5 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไปอบรมมาแล้วต้องมาบอกเล่ากับเกษตรกรต่อ

การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 97.4 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและโรคระบาดให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน ร้อยละ 82.5 มีความรู้ในเรื่องกรณีเกิดภัยพิบัติต้องออกสำรวจพื้นที่เกิดภัย ร้อยละ 72.7 มีความรู้ในเรื่องเกษตรกรที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่สามารถขอรับความช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติได้ และร้อยละ 44.2 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งเตือนการระบาดแก่เจ้าหน้าที่เมื่อพบการระบาด

การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 89.6 มีความรู้ในเรื่องสร้างเครือข่ายและความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่กับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหา รองลงมาร้อยละ 83.8 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบและเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถเป็นอาสาสมัครแรงงานหรืออาสาสมัครอื่น ๆ ได้ และร้อยละ 61.0 มีความรู้ในเรื่องอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ตารางที่ 4.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ

n=154

คะแนน	ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
1-4	น้อยที่สุด	0	0.0
5-8	น้อย	0	0.0
9-12	ปานกลาง	20	13.0
13-16	มาก	77	50.0
17-20	มากที่สุด	57	37.0

ต่ำสุด = 9 คะแนน สูงสุด = 19 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 15.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.306

จากตารางที่ 4.5 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬโดยพิจารณาจากจำนวนคะแนนที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบถูก พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 50.0 มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 37.0 มีความรู้ระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.0 มีความรู้ระดับปานกลาง และไม่พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยมีคะแนนต่ำสุด 9 คะแนน คะแนนสูงสุด 19 คะแนน และคะแนนเฉลี่ย 15.42

ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

การศึกษาการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ การได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงาน การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ปรากฏตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

ประเด็นการได้รับการสนับสนุน	การได้รับสนับสนุน		ระดับการได้รับการสนับสนุน			อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ	
1. การได้รับการสนับสนุนด้านความรู้			2.96	0.199	ปานกลาง	1
1.1 ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรตำบล	143	92.9	3.03	1.180	ปานกลาง	2
1.2 ได้รับความรู้จากการเยี่ยมเยียน พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ	137	89.0	3.12	1.245	ปานกลาง	1
1.3 ได้รับความรู้จากการไปทัศนศึกษาและดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ	139	90.3	2.74	1.212	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n=154

ประเด็นการได้รับการสนับสนุน	การได้รับ สนับสนุน		ระดับการได้รับการสนับสนุน			อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ	
2. การได้รับการสนับสนุนด้าน ปัจจัยการผลิต			2.43	0.107	น้อย	2
2.1 ได้รับการสนับสนุนเชื้อรา ไตรโคเดอร์มา	130	84.4	2.41	0.970	น้อย	2
2.2 ได้รับการสนับสนุน ปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก	130	84.4	2.34	0.985	น้อย	3
2.3 ได้รับการสนับสนุนต้น พันธุ์ไม้ ผลิตพันธุ์ผัก ปลา ไก่ไข่	128	83.1	2.55	1.114	น้อย	1
3. การได้รับการสนับสนุนด้าน งบประมาณในการปฏิบัติงาน			2.05	0.151	น้อย	4
3.1 ได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากหน่วยงาน ปกครองส่วนท้องถิ่น	108	70.1	2.03	0.952	น้อย	2
3.2 ได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากหน่วยงาน ส่งเสริมการเกษตร	118	76.6	2.21	0.968	น้อย	1
3.3 ได้รับค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เบี่ยงเลี้ยงในการปฏิบัติงาน	105	68.2	1.91	0.845	น้อย	3
4. การได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์			2.34	0.057	น้อย	3
4.1 ได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ หรือช่วยเหลือเกษตรกร	132	85.7	2.39	1.103	น้อย	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n=154

ประเด็นการได้รับการสนับสนุน	การได้รับ สนับสนุน		ระดับการได้รับการสนับสนุน			อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ	
4.2 ได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูล พื้นฐานด้านการเกษตร	135	87.7	2.36	1.150	น้อย	2
4.3 ได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการติดตาม สถานการณ์การเกษตรและ รายงานเหตุการณ์ฉุกเฉิน เร่งด่วน	121	78.6	2.28	1.097	น้อย	3
	เฉลี่ยรวม		2.45	0.380	น้อย	

จากตารางที่ 4.6 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.45) โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.96) ด้านปัจจัยการผลิตในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.43) ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.34) และได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงานในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.05) โดยเมื่อพิจารณาแยกการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ปรากฏผลดังนี้

การได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 92.9 ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรตำบล รองลงมา ร้อยละ 90.3 ได้รับความรู้จากการไปทัศนศึกษาและดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ และร้อยละ 89.0 ได้รับความรู้จากการเยี่ยมเยียน พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ โดยได้รับการสนับสนุนความรู้จากการเยี่ยมเยียน พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

อย่างสม่ำเสมอในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.12) ได้รับการสนับสนุนความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรกรตำบลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.03) และได้รับการสนับสนุนความรู้จากการไปทัศนศึกษาและดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.74)

การได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 84.4 ได้รับการสนับสนุนเชื้อราไตรโคเดอร์มาและได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก รองลงมาร้อยละ 83.1 ได้รับการสนับสนุนต้นพันธุ์ไม้ เมล็ดพันธุ์ผัก ปลา ไก่ไข่ โดยได้รับการสนับสนุนต้นพันธุ์ไม้ เมล็ดพันธุ์ผัก ปลา ไก่ไข่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.55) ได้รับการสนับสนุนเชื้อราไตรโคเดอร์มาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.41) และได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมักในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.34)

การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงาน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 76.6 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร รองลงมาร้อยละ 70.1 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น และร้อยละ 68.2 ได้รับความน้ำใจช่วยเหลือ เบียดเบียนในการปฏิบัติงาน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานส่งเสริมการเกษตรในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.21) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.03) และได้รับความน้ำใจช่วยเหลือ เบียดเบียนในการปฏิบัติงานในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 1.91)

การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 87.7 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร รองลงมาร้อยละ 85.7 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้หรือช่วยเหลือเกษตรกร ร้อยละ 78.6 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการติดตามสถานการณ์การเกษตรและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน โดยได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้หรือช่วยเหลือเกษตรกรในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.39) ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.36) ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการติดตามสถานการณ์การเกษตรและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.28)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

การศึกษาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ปรากฏตามตารางที่ 4.7 และตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็นการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วม		อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
n=154			
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน			
1.1 การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน			
1) การสำรวจข้อมูลการเพาะปลูก	146	94.8	4
2) การรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	140	90.9	8
1.2 การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร			
1) การสำรวจข้อมูลตามแบบฟอร์มที่หน่วยงานกำหนด	141	91.6	7
2) การรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	139	90.3	9
1.3 การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)			
1) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ	145	94.2	5
2) การตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร	143	92.9	6
3) การตรวจสอบเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียน	149	96.8	3
4) การจัดสถานที่การรับขึ้นทะเบียน	152	98.7	2

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วม		อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
5) การรับรองข้อมูลของเกษตรกร	154	100	1
2. ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน			
2.1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผน			
1) การรวบรวมข้อมูล ปัญหาของเกษตรกร	135	87.7	6
2) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ	139	90.3	2
3) การนัดหมายเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมการจัดทำแผน	139	90.3	2
4) การจัดสถานที่ในการจัดทำแผน	137	89.0	5
2.2 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล			
1) การเสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีชุมชน	142	92.2	1
2) ร่วมทำประชาคมระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล	139	90.3	2
3) ติดตามประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุน	134	87.0	7
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน			
3.1 ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้			
1) การสำรวจความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	148	96.1	1
2) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ	147	95.5	2
3) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร	144	93.5	3
4) การเชิญเกษตรกรเข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้	142	92.2	4
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
4.1 การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่			
1) การสำรวจรายงานแปลงพยากรณ์	140	90.9	7
2) การประสานข้อมูลศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	140	90.9	7

n=154

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วม		อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
3) การแจ้งเตือนภัยผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย/วิทยุชุมชน	143	92.9	3
4.2 การสำรวจพื้นที่ภัยพิบัติด้านการเกษตร			
1) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือนภัยพิบัติให้เกษตรกรทราบ	143	92.9	3
2) การให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรประสบภัย	147	95.5	1
3) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง	145	94.2	2
4) การสำรวจพื้นที่ประสบภัย	142	92.2	5
5) การนัดหมายเกษตรกร ช่วยรวบรวมและตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นพร้อมให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่	142	92.2	5
6) การติดประกาศคัดค้าน/ประชาคม	115	74.7	9
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ			
1) การประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ	138	89.6	1

จากตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ปรากฏผลดังนี้

2.1 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่า 1) การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 94.8 มีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลการเพาะปลูก รองลงมา ร้อยละ 90.9 มีส่วนร่วมในการรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 2) การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 91.6 มีส่วนร่วมในการสำรวจ

ข้อมูลตามแบบฟอร์มที่หน่วยงานกำหนด รองลงมาร้อยละ 90.3 มีส่วนร่วมในการรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 3) การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 100 มีส่วนร่วมในการรับรองข้อมูลของเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 98.7 มีส่วนร่วมในการจัดสถานที่การรับขึ้นทะเบียน ร้อยละ 96.8 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียน ร้อยละ 94.2 มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ และร้อยละ 92.9 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร

2.2 ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า 1) การรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 90.3 มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบและนัดหมายเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมการจัดทำแผน รองลงมาร้อยละ 89 จัดสถานที่ในการจัดทำแผน และร้อยละ 87.7 รวบรวมข้อมูลปัญหาของเกษตรกร 2) การเข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬร้อยละ 92.2 เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีชุมชน รองลงมาร้อยละ 90.3 ร่วมทำประชาคมระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และร้อยละ 87.0 ติดตามประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุน

2.3 การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 96.1 มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 95.5 ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ ร้อยละ 93.5 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร และร้อยละ 92.2 เชิญเกษตรกรเข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้

2.4 การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า 1) การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬร้อยละ 92.9 มีส่วนร่วมในการแจ้งเตือนภัยผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย/วิทยุชุมชน รองลงมาร้อยละ 90.9 สำรวจรายงานแปลงพยากรณ์ และประสานข้อมูลศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน 2) การสำรวจพื้นที่ภัยพิบัติด้านการเกษตร อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬร้อยละ 95.5 มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรประสบภัย รองลงมาร้อยละ 94.2 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 92.9 ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือนภัยพิบัติให้เกษตรกรทราบ ร้อยละ 92.2

สำรวจพื้นที่ประสบภัยและนัดหมายเกษตรกร ช่วยรวบรวมและตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นพร้อมให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่ และร้อยละ 74.7 ตัดประกาศตัดด้าน/ประชาคม

2.5 การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬร้อยละ 89.6 มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ

ตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

n=154			
คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
1-6	น้อยที่สุด	3	1.9
7-12	น้อย	6	3.9
13-18	ปานกลาง	5	3.2
19-24	มาก	5	3.2
25-30	มากที่สุด	135	87.7
ต่ำสุด = 4 คะแนน สูงสุด = 30 คะแนน			
ค่าเฉลี่ย = 27.49 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.620			

จากตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยพิจารณาจากจำนวนคะแนนที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตอบมีส่วนร่วม พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 87.7 มีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 3.9 มีส่วนร่วมในระดับน้อย ร้อยละ 3.2 มีส่วนร่วมในระดับมากและปานกลาง และร้อยละ 1.9 มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด โดยมีคะแนนต่ำสุด 4 คะแนน คะแนนสูงสุด 30 คะแนน และคะแนนเฉลี่ย 27.49

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยอื่นๆของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใดกับตัวแปรตาม และมีระดับความเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด และสร้างสมการทำนาย โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระที่คัดเลือกมาทั้งหมด 12 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคม การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร รายได้ของครัวเรือนต่อปี ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมี 2 ตัวแปรที่ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการประกอบอาชีพ เนื่องจาก อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทุกคนต้องมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ไม่ว่าจะเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้วยสาเหตุใด และการประกอบอาชีพไม่ใช่แค่เพียงอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดบึงกาฬมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักเช่นกัน ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ

3.1 สัญลักษณ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาวิจัย รายละเอียดตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ที่	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
n = 154			
ตัวแปรอิสระ			
X1	เพศ (1 = ชาย, 2 = หญิง)	1.48	0.501
X2	อายุ (ปี)	46.49	7.814
X3	ระดับการศึกษา (ปี)	11.05	3.118

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 154

ที่	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
X4	ตำแหน่งทางสังคม (0 = ไม่มีตำแหน่ง, 1 = มี 1 ตำแหน่ง, 2 = มี 2 ตำแหน่ง)	0.89	0.567
X5	การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ (1 = เป็น, 0 = ไม่เป็น)	0.69	0.426
X6	จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร (คน)	2.37	0.840
X7	จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	16.04	13.253
X8	รายได้ของครัวเรือนต่อปี (บาท)	112,448	89035.063
X9	ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน (ปี)	37.32	10.52
X10	ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ปี)	3.44	3.252
X11	ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (คะแนน)	15.35	2.558
X12	การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ (0=ไม่ได้รับ, 1= น้อยที่สุด, 2= น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด)	2.04	1.025
Y	ตัวแปรตาม		
	การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (0=ไม่มี, 1=มีส่วนร่วม)	0.92	0.187

3.2 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ รายละเอียดตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

n = 154

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12
Y	1.000	0.167	-0.313*	-0.001	0.070	-0.27	-0.134	-0.343*	-0.084	0.231*	-0.249*	0.234*	0.362*
X1		1.000	-0.266*	0.022	-0.111	-0.110	0.044	-0.053	0.251*	0.129	-0.141*	-0.194*	0.093
X2			1.000	-0.185	0.001	0.210*	0.187*	0.281*	0.155	0.198*	0.397*	-0.073	-0.307*
X3				1.000	0.026	-0.107	-0.148*	0.170*	0.212*	0.045	0.090	0.174*	-0.034
X4					1.000	0.365*	0.166*	0.234*	0.036	0.215*	0.232*	-0.050	-0.003
X5						1.000	0.253*	0.035	-0.035	0.180*	0.252*	-0.002	-0.026
X6							1.000	0.311*	0.213*	-0.038	0.373*	0.025	0.139*
X7								1.000	0.266*	0.180*	0.314*	-0.206*	0.025
X8									1.000	-0.145*	0.184*	0.197*	-0.030
X9										1.000	0.063	-0.218*	-0.122
X10											1.000	-0.063	-0.160*
X11												1.000	0.129
X12													1.000

จากตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติแต่ละคู่ โดยแสดงในรูปแบบเมทริกซ์สัมพันธ์ (correlation matrix) พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.80 จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (Multicollinearity) ซึ่งจะเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 12 ตัวแปร วิเคราะห์การถดถอย ต่อไป

3.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ โดยวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรอิสระ 12 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร เข้าสมการคำนวณด้วยวิธี Enter เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยอื่นๆ	การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านใน จังหวัดบึงกาฬ		
	B	t	Sig.
ค่าคงที่			
เพศ	0.039	1.495	0.137
อายุ	-0.028	-1.614	0.109
ระดับการศึกษา	-0.008	-0.675	0.501
ตำแหน่งทางสังคม	0.043	1.835	0.069
การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ	-0.025	-0.852	0.396
จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร	-0.017	-0.879	0.381
จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร	-0.063	-4.610	<0.001*
รายได้ของครัวเรือนต่อปี	0.021	1.526	0.129
ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน	0.072	5.682	<0.001*
ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่ง	-0.006	-0.432	0.667
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน			
ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ	0.077	2.960	0.004*
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน			
การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจาก	0.063	5.096	<0.001*
หน่วยงานของรัฐ			
$R = 0.682$ $R^2 = 0.465$ Adjusted R Square = 0.419 $F = 10.196$ p- value = 0.916			

*Sig. < 0.01

จากตารางที่ 4.11 ผลจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ตามตาราง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรอิสระ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.01 ซึ่งหมายความว่า จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการอาศัยอยู่ใน

ชุมชน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุน การปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัด บึงกาฬอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน

ตอนที่ 4.1 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

การศึกษาปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกร หมู่บ้านได้แก่ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการ หมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การ ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน การติดตาม สถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ปรากฏตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

ประเด็น	ระดับปัญหา			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้าน การเกษตรของหมู่บ้าน	2.34	0.269	น้อย	
1.1 ไม่ทราบว่าต้องมีการเก็บข้อมูล	2.31	0.887	น้อย	4
1.2 หน่วยงานไม่มีการกำหนดแบบฟอร์ม การจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน	2.16	1.039	น้อย	8
1.3 ข้อมูลที่ให้จัดเก็บมีปริมาณมากเกินไป	2.16	0.970	น้อย	8
1.4 ไม่ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน	2.73	1.337	ปานกลาง	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 154

ประเด็น	ระดับปัญหา			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
2. การร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน	2.19	0.143	น้อย	
2.1 ไม่เข้าใจกระบวนการในการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตร	2.02	1.135	น้อย	15
2.2 ไม่ทราบข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตร	2.22	1.168	น้อย	7
2.3 ขาดความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่	2.36	1.215	น้อย	3
2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญ ของแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน	2.14	1.104	น้อย	11
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และ แก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน	2.09	0.070	น้อย	
3.1 กิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร	2.02	0.948	น้อย	15
3.2 เกษตรกรในหมู่บ้านไม่ยอมรับ หรือไม่เชื่อถือ	2.16	1.178	น้อย	8
3.3 เกษตรกรไม่มีเวลาในการเข้ารับการ ถ่ายทอดความรู้	2.08	1.036	น้อย	13
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน และรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.37	0.214	น้อย	
4.1 ขาดความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช	2.25	1.074	น้อย	5
4.2 ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน	2.62	1.150	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 154

ประเด็น	ระดับปัญหา			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
4.3 เกษตรกรมักไม่เชื่อคำเตือน	2.25	1.236	น้อย	5
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ	2.07	0.035	น้อย	
5.1 งานหรือภารกิจมากเกินไป	2.04	0.943	น้อย	14
5.2 การประสานงานจากหน่วยไม่ชัดเจน	2.09	1.044	น้อย	12
เฉลี่ยรวม	2.23	0.203	น้อย	

จากตารางที่ 4.12 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.23) โดยมีปัญหาในระดับน้อยทั้งหมด ได้แก่ การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน และการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37 2.34 2.19 2.09 และ 2.07 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาแยกปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ปรากฏผลดังนี้

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับปานกลางในประเด็นไม่ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 และมีปัญหาในระดับน้อยในประเด็นไม่ทราบว่าจะต้องมีการเก็บข้อมูล หน่วยงานไม่มีการกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน ข้อมูลที่ให้จัดเก็บมีปริมาณมากเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 2.16 และ 2.16 ตามลำดับ

การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับน้อยในประเด็นขาดความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่ ไม่ทราบข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ไม่เข้าใจกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 2.22 2.14 และ 2.02 ตามลำดับ

การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับน้อยในประเด็นเกษตรกรในหมู่บ้านไม่ยอมรับ หรือไม่เชื่อถือ เกษตรกรไม่มีเวลาในการเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ และกิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 2.08 และ 2.02 ตามลำดับ

การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับปานกลางในประเด็นขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และมีปัญหาในระดับน้อยในประเด็นเกษตรกรมักไม่เชื่อคำเตือน และขาดความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 และ 2.25 ตามลำดับ

การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับน้อยในประเด็นการประสานงานจากหน่วยไม่ชัดเจน และงานหรือภารกิจมากเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 และ 2.04 ตามลำดับ

ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

การศึกษาข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ปรากฏตามตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

n = 154

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะ			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้าน การเกษตรของหมู่บ้าน	2.76	0.249	ปานกลาง	
1.1 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บ ข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรของหมู่บ้าน	2.68	0.999	ปานกลาง	14
1.2 การกำหนดแบบฟอร์มการ จัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน	2.64	0.976	ปานกลาง	15
1.3 กำหนดข้อมูลที่ให้จัดเก็บให้มีปริมาณ ที่สอดคล้องกับความต้องการใช้	2.59	1.037	น้อย	16
1.4 ส่งเสริมให้ได้รับค่าตอบแทนในการ ปฏิบัติงาน	3.13	1.351	ปานกลาง	2
2. การร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน	2.75	0.080	ปานกลาง	
2.1 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	2.69	1.124	ปานกลาง	12
2.2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ใน การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	2.69	1.075	ปานกลาง	12
2.3 ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือของ เกษตรกรในพื้นที่	2.76	1.179	ปานกลาง	10

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 154

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
2.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็น ความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตร ของหมู่บ้าน	2.86	1.258	ปานกลาง	8
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และ แก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน	2.96	0.100	ปานกลาง	
3.1 กำหนดกิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของ เกษตรกร	3.06	0.994	ปานกลาง	5
3.2 สร้างการยอมรับแลเชื่อถือให้กับ เกษตรกร	2.96	1.062	ปานกลาง	7
3.3 จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ให้ สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เกษตรกรสามารถ เข้าร่วมได้	2.86	1.031	ปานกลาง	8
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน และรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.06	0.050	ปานกลาง	
4.1 อบรมให้ความรู้เรื่องโรคและแมลง ศัตรูพืช	3.07	1.005	ปานกลาง	4
4.2 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน	3.01	1.107	ปานกลาง	6
4.3 รายงานข้อมูลเหตุการณ์ที่รวดเร็วและ ชัดเจน	3.11	1.067	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 154

ประเด็น	ระดับข้อเสนอแนะ			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ	2.94	0.290	ปานกลาง	
5.1 รับภาระงานหรือภารกิจให้เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร	2.73	0.993	ปานกลาง	11
5.2 จัดให้มีกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.14	1.005	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม	2.89	0.135	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.89) โดยมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน และร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 2.96 2.94 2.76 และ 2.75 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาแยกข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ปรากฏผลดังนี้

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับปานกลาง ในประเด็นส่งเสริมให้ได้รับคำตอบแทนในการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรของหมู่บ้าน การกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูล

ชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 2.68 และ 2.64 ตามลำดับ และมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับน้อยในประเด็นกำหนดข้อมูลที่ให้จัดเก็บให้มีในปริมาณที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59

การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 2.76 2.69 และ 2.69 ตามลำดับ

การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ กำหนดกิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร สร้างการยอมรับและเชื่อถือให้กับเกษตรกร และจัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาเกษตรกรสามารถเข้าร่วมได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 2.96 และ 2.86 ตามลำดับ

การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การรายงานข้อมูลเหตุการณ์ที่รวดเร็วและชัดเจน อบรมให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช และสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 3.07 และ 3.01 ตามลำดับ

การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ จัดให้มีกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับภาระงานหรือภารกิจให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 และ 2.73 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นสำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ 2) การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจังหวัดบึงกาฬ ปี 2566 จำนวนทั้งสิ้น 617 ราย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามานันท์ระดับความคาดเคลื่อน 0.07 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.99 และค่า Alpha ดังนี้ ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ มีค่า Alpha = 0.953 ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีค่า Alpha = 0.985 ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีค่า Alpha = 0.927 และตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีค่า Alpha = 0.956

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับการหาความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬส่วนใหญ่ที่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.49 ปี และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

2) สภาพทางสังคม

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมากกว่าครึ่งมีสถานภาพทางสังคม โดยเป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 40.3 เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ โดยเป็นเกษตรหมู่บ้านมากที่สุด อาศัยอยู่ในชุมชนมาแล้วเฉลี่ย 37.32 ปี ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเฉลี่ย 3.44 ปี สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 39.0 มีความรักและศรัทธาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3) สภาพทางเศรษฐกิจ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยมีแรงงานในการทำเกษตรเฉลี่ย 2.37 คน พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 16.04 ไร่รายได้ของครัวเรือนต่อปี เฉลี่ย 112,448.05 บาท

4) ปัจจัยอื่นๆ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬร้อยละ 50.0 มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 37.0 มีความรู้ระดับมากที่สุด ร้อยละ 13.0 มีความรู้ระดับปานกลาง และไม่พบว่าอาสาสมัครเกษตร

หมู่บ้านมีความรู้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 15.42 ได้รับการสนับสนุน การปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านใน จังหวัดบึงกาฬได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ และได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยการผลิต 2) วัสดุอุปกรณ์ และ 3) ด้านงบประมาณในการปฏิบัติงาน

1.3.2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ร้อยละ 87.7 มีส่วนร่วมตาม บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 3.9 มีส่วนร่วมใน ระดับน้อย ร้อยละ 3.2 มีส่วนร่วมในระดับมากและปานกลาง และร้อยละ 1.9 มีส่วนร่วมในระดับ น้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 27.49 เมื่อพิจารณาแต่ละเรื่อง พบว่า

การมีส่วนร่วมในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของ หมู่บ้าน พบว่า 1) การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลการเพาะปลูก รองลงมา มีส่วนร่วม ในการรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 2) การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูลโครงสร้าง พื้นฐานทางการเกษตร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการ สำรวจข้อมูลตามแบบฟอร์มที่หน่วยงานกำหนด รองลงมา มีส่วนร่วมในการรายงานข้อมูลให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 3) การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการรับรองข้อมูลของเกษตรกร รองลงมา มีส่วนร่วมในการจัดสถานที่การรับขึ้นทะเบียน การตรวจสอบเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียน การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ และการตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า 1) การรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ เกษตรกรทราบและนัดหมายเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมการจัดทำแผน รองลงมา จัดสถานที่ในการ จัดทำแผน และรวบรวมข้อมูลปัญหาของเกษตรกร ตามลำดับ 2) การเข้าร่วมเวทีการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีชุมชน รองลงมา ร่วมทำประชาคมระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และ ติดตามประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุน ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน รองลงมา ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร และเชิญเกษตรกรเข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้ ตามลำดับ

การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า 1) การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการแจ้งเตือนภัยผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย/วิทยุชุมชน รองลงมา สำรวจรายงานแปลงพยากรณ์ และประสานข้อมูลศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน 2) การสำรวจพื้นที่ภัยพิบัติด้านการเกษตร อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มากที่สุด มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกร ประสภภัย รองลงมา ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือนภัยพิบัติให้เกษตรกรทราบ สำรวจพื้นที่ประสภภัยและนิตหมายเกษตรกร ช่วยรวบรวมและตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นพร้อมให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่ และตีประกาศตัดค้ำ/ประชาคม ตามลำดับ

การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ

1.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1) ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในระดับน้อย ดังนี้ 1) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน 3) ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 4) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน และ 5) การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชนหรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีปัญหาในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ 1) ไม่ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน และในระดับน้อย 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ไม่ทราบว่าจะต้องมีการเก็บข้อมูล 2) หน่วยงานไม่มีการกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน 3) ข้อมูลที่ให้จัดเก็บมีปริมาณมากเกินไป

การร่วมกิจกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับน้อยทุกประเด็น ดังนี้ 1) ขาดความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่ 2) ไม่ทราบข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน และ 4) ไม่เข้าใจกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬมีปัญหาในระดับน้อย 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เกษตรกรในหมู่บ้านไม่ยอมรับ หรือไม่เชื่อถือ 2) เกษตรกรไม่มีเวลาในการเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ และ 3) กิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีปัญหาในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ดังนี้ 1) ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน มีปัญหาในระดับน้อย 2 ประเด็น ดังนี้ 1) เกษตรกรมักไม่เชื่อคำเตือน และ 2) ขาดความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช

การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีปัญหาในระดับน้อยทุกประเด็น ดังนี้ 1) การประสานงานจากหน่วยไม่ชัดเจน และ 2) งานหรือภารกิจมากเกินไป

2) ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีข้อเสนอแนะในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกเรื่อง ดังนี้ 1) การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน 3) การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ 4) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน และ 5) ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีข้อเสนอแนะในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน 2) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรของหมู่บ้าน 3) การกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน และในระดับน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ 1) กำหนดข้อมูลที่ให้จัดเก็บให้มีปริมาณที่สอดคล้องกับความต้องการ

การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน 2) ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือของ

เกษตรกรในพื้นที่ 3) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และ 4) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ดังนี้ 1) กำหนดกิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร 2) สร้างการยอมรับและเชื่อถือให้กับเกษตรกร และ 3) จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสมที่เกษตรกรสามารถเข้าร่วมได้

การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ดังนี้ 1) การรายงานข้อมูลเหตุการณ์ที่รวดเร็วและชัดเจน 2) อบรมให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช และ 3) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน

การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีข้อเสนอแนะในระดับปานกลางทุกประเด็น ดังนี้ 1) จัดให้มีกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 2) รับภาระงานหรือภารกิจที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร

2. อภิปรายผล

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ

2.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) เพศ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สอดคล้องกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.52-54) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดสตูล และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร

เกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดพิจิตร อาจเนื่องจากอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจะถือว่าเพศชาย มีบทบาทในการเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง และมีความสะดวกในการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง

2) *อายุ* อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีอายุเฉลี่ย 46.46 ปี ใกล้เคียงกับ ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.52-54) พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีอายุเฉลี่ย 50.44 ปี น้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) พบว่าอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน อายุระหว่าง 41- 50 ปี และอังคณา คล้ายสุบรรณ (2562, น. 45-47) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของอาสาสมัครเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท พบว่าอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมี อายุเฉลี่ย 43.33 ปี อาจเนื่องมาจากแรงงานในภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น คนรุ่นใหม่มักเลือกอาชีพที่มีโอกาสเติบโตสูงกว่าและรายได้ที่มั่นคงกว่า

3) *ระดับการศึกษา* อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ซึ่งสอดคล้องกับ ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.52-54) อังคณา คล้ายสุบรรณ (2562, น. 45-47) และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.31-33) ซึ่งพบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ปวช. อาจเป็นเพราะอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ได้ในเบื้องต้น

2.1.2 สภาพพื้นที่ทางสังคม

1) *ตำแหน่งทางสังคม* พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่ มีตำแหน่งทางสังคม โดยเป็นกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.58-61) พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน อาจเนื่องจากมีความเป็นผู้นำ เสียสละเพื่อส่วนรวม จึงทำให้เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน

2) *การเป็นอาสาสมัครเกษตรกรสาขาอื่นๆ* พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครเกษตรกรสาขาอื่นๆ เช่นเดียวกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.58-61) พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีการเป็นอาสาสมัครเกษตรกรสาขาอื่นๆ อาจเนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจึงได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนจากหลายๆ หน่วยงาน

3) *ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน* พบว่า อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ อาศัยในชุมชนนี้มาแล้วเฉลี่ย 37.32 ปี อาจเนื่องจากเป็นผู้มีความคุ้นชินกับพื้นที่ สามารถให้ข้อมูลชุมชนแก่เจ้าหน้าที่ได้

4) ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเฉลี่ย 3.44 ปี สอดคล้องกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.60) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ปฏิบัติงานไม่เกิน 4 ปี และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.38) พบว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตร 2-4 ปี

5) สาเหตุที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ เข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเนื่องจากมีความรักและศรัทธาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งแตกต่างจากศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.61) พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาหมู่บ้าน และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.39) พบว่า ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเกษตร

2.1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่นเดียวกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) และน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.34-36) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ในด้านทำการเกษตร ซึ่งเหมาะสมแก่การเป็นผู้นำ ที่มีความรู้ในการถ่ายทอดและพัฒนาด้านการเกษตร แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน

2) จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีแรงงานในการทำการเกษตรเฉลี่ย 2.37 คน ใกล้เคียงกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.79 คน อาจเนื่องมาจากแรงงานภาคการเกษตรส่วนใหญ่อายุมากขึ้น คนรุ่นใหม่ทำการเกษตรน้อยลง

3) จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 16.04 ไร่ ใกล้เคียงกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 14.30 ไร่

4) รายได้ของครัวเรือนต่อปี พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีรายได้ของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 112,448.05 บาท ใกล้เคียงกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.54-58) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีรายได้รวมเฉลี่ย 186,475.15 บาทต่อปี และน้ำทิพย์

วงเงิน (2562, น.34-36) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีรายได้ 100,001-200,000 บาท
บาทต่อปี

2.1.4 ปัจจัยอื่นๆ

1) *ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน* พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สอดคล้องกับ ศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.65-70) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เช่นเดียวกับน้ำทิพย์ วงเงิน (2562, น.39-44)

2) *การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ* พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐด้านความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรตำบล ไปทัศนศึกษาและดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ และการเยี่ยมเยียน พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งใกล้เคียงกับศุมาลิน ขวัญแก้ว (2560, น.64-65) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการประสานงานจากหน่วยงานภาครัฐในการเยี่ยมเยียนและเข้ามาดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2.2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

จากผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนสำคัญที่นำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านมาใช้พิจารณาในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่าง ๆ จึงได้รับความร่วมมืออย่างดีจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและเกษตรกรทั่วไป เพราะเป็นผลดีต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและเกษตรกรโดยตรง รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเพื่อพัฒนาด้านการเกษตรของหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น การถ่ายทอดความรู้ติดตามสถานการณ์การเกษตรและแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้ทันเวลาที่

2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน คือ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นประโยชน์ที่จะส่งผลให้อาสาสมัครเกษตรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3.1 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร พบว่า จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเนื่องจากการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนสำคัญที่นำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านมาใช้พิจารณาในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่าง ๆ

2.3.2 ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนนาน จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมมาก ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักพื้นที่ และมีความเข้าใจเกษตรกร เข้าถึงปัญหาและทราบถึงศักยภาพในการพัฒนาการเกษตรของแต่ละหมู่บ้านเป็นอย่างดี

2.3.3 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และความเข้าใจในการทำงานแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ก็จะทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานมากขึ้นตามไปด้วย

2.3.4 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ พบว่า การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน ให้ความรู้ คำแนะนำแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทันทีเมื่อมีปัญหาด้านการเกษตร การฝึกอบรมด้านการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการเยี่ยมเยียนหรือดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ นำอาสาสมัครเกษตรไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ก็จะทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานมากขึ้นตามไปด้วย

2.4 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับ น้าทิพย์ วงเงิน (2562, น.64) พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีปัญหาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ มีปัญหาหลัก คือ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน เนื่องจากไม่ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับ น้าทิพย์ วงเงิน (2562, น.64) พบว่า ปัญหาหลัก ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน คือ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

2.5 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะควรจัดให้มีกลไกในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแตกต่างกับ น้าทิพย์ วงเงิน (2562, น.64) ที่พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะควรมีค่าตอบแทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะสำหรับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังนั้น อาสาสมัครเกษตร

หมู่บ้าน ควรศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มทักษะให้กับตนเอง สร้างความน่าเชื่อถือแก่คนในชุมชน

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรให้ความรู้ คำแนะนำแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทันทีเมื่อมีปัญหาด้านการเกษตร มีการฝึกอบรมด้านการเกษตร และเยี่ยมเยียนหรือดูแลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

3.1.3 ข้อเสนอแนะหน่วยงานและองค์กร

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำอาสาสมัครเกษตรไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านรู้สึกมีกำลังใจ ส่งผลให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความต้องการในการฝึกอบรม ดูงาน ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาความรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ให้สามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างเหมาะสม

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ความพึงพอใจ ความคาดหวัง และทัศนคติของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

3.2.3 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำข้อมูลการศึกษามาเปรียบเทียบ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ศูนย์วิทยบริการวชิรเวศน์

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). *คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2557). *คู่มืออาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *คู่มือการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)*. กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีและเครือข่ายในงานส่งเสริมการเกษตร*. สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). *การคัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)*. กลุ่มพัฒนาเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตรกร กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร.
- คมสัน ชัยวงศ์. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ได้ออกพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2538). *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- ฉลอง ดิษสี. (2541). *การมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ได้ออกพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย กฤติรัตนันต์. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบล ในจังหวัดกาญจนบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ได้ออกพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นครินทร์ ศุภพงษ์. (2562). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนของ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ได้ออกพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- น้ำทิพย์ วงเงิน. (2562). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตาม บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดพิจิตร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บัณฑิตา เพือทะนา. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตยางพาราในอำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตไม่ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรณิการ์ ฉัตรดอกไม้ไพร. (2561). *การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิจัยทางการพยาบาล วารสารพยาบาลทหารบก, 19(1), 9-15*.
- ปรียากร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซท.
- พรชูลิย์ นิลวิเศษ. (2560). *ประมวลสาระชุดวิชา การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา Agricultural Extension for Development หน่วยที่ 11-15 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)*. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และ สหกรณ์.
- พลสรานู สรานูรมย์. (2560). *ประมวลสาระชุดวิชา การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา Agricultural Extension for Development หน่วยที่ 6-10 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1)*. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และ สหกรณ์.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *ความหมายของบทบาท*.
<http://www.rirs3.royin.go.th/word1/word-1-a.o.asp>
- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค. (2561). *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ชั้น 2. (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มัลลิกา เขียวหวาน. (2546). *การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียงของเกษตรกรในเขตจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา*. [วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วม*.

https://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html

วิไล อุตส่าห์. (2556). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ศุมาลิน ขวัญแก้ว. (2560). *การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดสกล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ. (2566). *แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ (พ.ศ. 2566 – 2570) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ

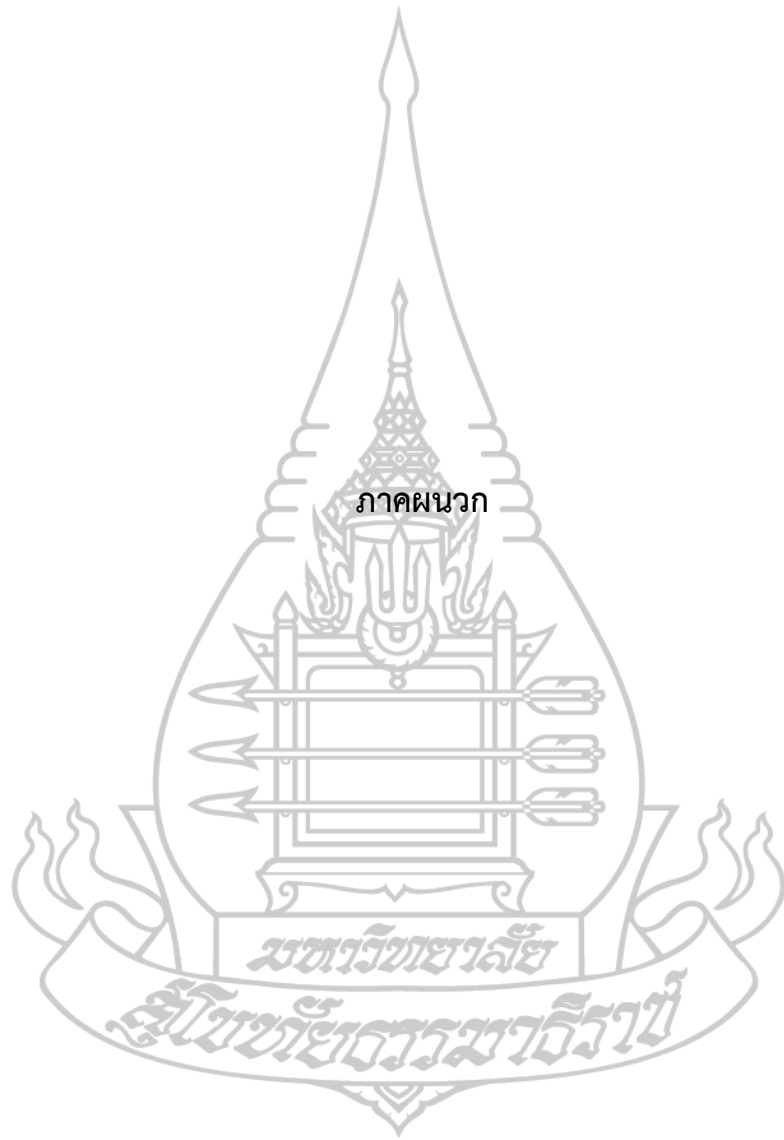
สุวิสาส์ กันตอนันตพร. (2554). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อังคณา คล้ายสุบรรณ. (2562). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรของอาสาสมัครเกษตรในจังหวัดชัยนาท*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อัญชญา นิตินุณ. (2543). *การมีส่วนร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพสตรีชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงโดยโครงการพัฒนาป่าไม้สวนป่าสิริกิตต์อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics, An Introductory Analysis* (2nd Ed.). New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

แบบสัมภาษณ์หมายเลข.....

แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ต้องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดบึงกาฬ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสัมภาษณ์อย่างครบถ้วนและตรงตามความจริง และขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้ แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด ตามที่ผู้ให้สอบถามให้ข้อมูล

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ ( ) 1) ชาย ( ) 2) หญิง
2. อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

3. ระดับการศึกษา

- ( ) 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา ( ) 2) ประถมศึกษา ( ) 3) มัธยมศึกษาตอนต้น
 ( ) 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ( ) 5) อนุปริญญา/ปวส.
 ( ) 6) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ( ) 7) สูงกว่าปริญญาตรี

สภาพสังคม

1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม

- ( ) 1) ไม่มีตำแหน่ง
 ( ) 2) มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) 1) กำนัน ( ) 2) ผู้ใหญ่บ้าน ( ) 3) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 ( ) 4) สมาชิก อบต. / สมาชิกเทศบาล ( ) 5) กรรมการหมู่บ้าน

2. การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ

- ( ) 1) ไม่เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ
 ( ) 2) เป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) 1) อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ ( ) 2) อาสาสมัครฝนหลวง
 ( ) 3) อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี ( ) 4) ประมงอาสา
 ( ) 5) อาสาปศุสัตว์ ( ) 6) หมอดินอาสา
 ( ) 7) เกษตรหมู่บ้าน ( ) 8) อาสาสมัครสหกรณ์
 ( ) 9) อาสาสมัครเกษตรชลประทาน ( ) 10) เศรษฐกิจการเกษตรอาสา
 ( ) 11) อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ( ) 12) ขาวนาอาสา
 ( ) 13) หม่อนไหมอาสา ( ) 14) ครูยางอาสา
 ( ) 15) Q อาสา ( ) 16) สารวัตรเกษตรอาสา

3. ท่านอยู่อาศัยในชุมชนนี้มากี่ปีแล้ว.....ปี

4. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน.....ปี

5. สาเหตุที่ท่านเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1) มีความรักและศรัทธาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
 ( ) 2) ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเกษตร
 ( ) 3) ได้รับการคัดเลือกจากเกษตรกรในหมู่บ้าน
 ( ) 4) ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน
 ( ) 5) ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 ( ) 6) อื่นๆ(ระบุ).....

สภาพเศรษฐกิจ

1. การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน

- ( ) 1) เกษตรกรรม ( ) 2) รับราชการ ( ) 3) รับจ้างทั่วไป
( ) 4) ธุรกิจการค้า ( ) 5) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร.....คน

3. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร.....ไร่

4. รายได้ของครัวเรือนต่อปี.....บาท

ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ให้สอบถามที่
คิดว่าถูกต้อง

ประเด็น	ถูก	ผิด
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน		
1.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน	✓	
1.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบเรื่องสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	✓	
1.3 เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ต้องปลูกข้าวอย่างเดียว		✓
1.4 พื้นที่ทำการเกษตรไม่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้		✓
2. ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน		
2.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	✓	
2.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน		✓
2.3 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	✓	

ประเด็น	ถูก	ผิด
2.4 แผนพัฒนาการเกษตรเป็นแผนที่ใช้ในการเสนอขอของบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน		
3.1 ถ้าต้องการให้เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ต้องพาเกษตรกรไปดูงานเท่านั้น		✓
3.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	✓	
3.3 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้าน	✓	
3.4 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เชิญเกษตรกรร่วมรับการถ่ายทอดความรู้	✓	
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
4.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและโรคระบาดให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน	✓	
4.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งเตือนการระบาดของเจ้าหน้าที่เมื่อมีการระบาดรุนแรงเท่านั้น		✓
4.3 เกษตรกรไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร สามารถรับความช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติได้		✓
4.4 กรณีเกิดภัยพิบัติสามารถสอบถามจากเกษตรกรในหมู่บ้านได้ไม่จำเป็นต้องออกสำรวจ		✓
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ		
5.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ	✓	
5.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้านตนเองเท่านั้น		✓

ประเด็น	ถูก	ผิด
5.3 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่สามารถเป็นอาสาสมัครแรงงานได้		✓
5.4 สร้างเครือข่ายและความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหา	✓	

ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐของผู้ให้สอบถามเกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็น	ไม่ได้รับการสนับสนุน	ได้รับการสนับสนุน				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. การได้รับการสนับสนุนด้านความรู้						
1.1 ท่านได้รับความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรตำบล						
1.2 ท่านได้รับความรู้จากการเยี่ยมชม พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูผลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ						
1.3 ท่านได้รับความรู้จากการไปทัศนศึกษา และดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ						
2. การได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต						
2.1 ท่านได้รับการสนับสนุนเชื้อราไตรโคเดอร์มา						

ประเด็น	ไม่ได้รับการสนับสนุน	ได้รับการสนับสนุน				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
2.2 ท่านได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก						
2.3 ท่านได้รับการสนับสนุนต้นพันธุ์ไม้ เมล็ดพันธุ์ผัก ปลา ไก่ไข่						
3. การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงาน						
3.1 ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น						
3.2 ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร						
3.3 ท่านได้รับค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เบี้ยเลี้ยงในการปฏิบัติงาน						
4. การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์						
4.1 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้หรือช่วยเหลือเกษตรกร						
4.2 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร						
4.3 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการติดตามสถานการณ์การเกษตรและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน						

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามการมีส่วนร่วมของผู้ให้สอบถามตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็น	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม
1. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านหรือไม่		
1.1 การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน		
1) การสำรวจข้อมูลการเพาะปลูก		
2) การรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ		
1.2 การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร		
1) การสำรวจข้อมูลตามแบบฟอร์มที่หน่วยงานกำหนด		
2) การรายงานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ		
1.3 การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)		
1) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ		
2) การตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกร		
3) การตรวจสอบเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียน		
4) การจัดสถานที่การรับขึ้นทะเบียน		
5) การรับรองข้อมูลของเกษตรกร		
2. ท่านมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านหรือไม่		
2.1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผน		
1) การรวบรวมข้อมูล ปัญหาของเกษตรกร		
2) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ		
3) การนัดหมายเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมการจัดทำแผน		
4) การจัดสถานที่ในการจัดทำแผน		

ประเด็น	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม
2.2 เข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล		
1) การเสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีชุมชน		
2) ร่วมทำประชาคมระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล		
3) ติดตามประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุน		
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้านหรือไม่		
3.1 ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้		
1) การสำรวจความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน		
2) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ		
3) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร		
4) การเชิญเกษตรกรเข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้		
4. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่		
4.1 การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่		
1) การสำรวจรายงานแปลงพยากรณ์		
2) การประสานข้อมูลศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)		
3) การแจ้งเตือนภัยผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย/วิทยุชุมชน		
4.2 การสำรวจพื้นที่ภัยพิบัติด้านการเกษตร		
1) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือนภัยพิบัติให้เกษตรกรทราบ		
2) การให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรประสบภัย		
3) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง		
4) การสำรวจพื้นที่ประสบภัย		

ประเด็น	มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม
5) การนัดหมายเกษตรกร ช่วยรวบรวมและตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นพร้อมให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่		
6) การติดประกาศคัดค้าน/ประชาคม		
5. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือหรือไม่		
5.1 การประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ		

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามปัญหา ของผู้ให้สอบถามต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

ประเด็น	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						
1.1 ไม่ทราบว่าจำเป็นต้องมีการเก็บข้อมูล						
1.2 หน่วยงานไม่มีการกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน						
1.3 ข้อมูลที่ให้จัดเก็บมีปริมาณมากเกินไป						
1.4 ไม่ได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน						

ประเด็น	ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2. การร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน						
2.1 ไม่เข้าใจกระบวนการในการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตร						
2.2 ไม่ทราบข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตร						
2.3 ขาดความร่วมมือจากเกษตรกรใน พื้นที่						
2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็น ความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตร ของหมู่บ้าน						
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน						
3.1 กิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ไม่ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร						
3.2 เกษตรกรในหมู่บ้านไม่ยอมรับ หรือไม่เชื่อถือ						
3.3 เกษตรกรไม่มีเวลาในการเข้ารับ การถ่ายทอดความรู้						
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
4.1 ขาดความรู้เรื่องโรคและแมลง ศัตรูพืช						
4.2 ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน						
4.3 เกษตรกรมักไม่เชื่อคำเตือน						

ประเด็น	ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ						
5.1 งานหรือภารกิจมากเกินไป						
5.2 การประสานงานจากหน่วยไม่ ชัดเจน						

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามความคิดเห็นของผู้ให้สอบถามต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็น	ไม่มีข้อ เสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						
1.1 การสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลพื้นฐานด้าน เกษตรของหมู่บ้าน						
1.2 การกำหนดแบบฟอร์มการ จัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ ชัดเจน						
1.3 การกำหนดข้อมูลที่ให้จัดเก็บ ให้มีในปริมาณที่สอดคล้องกับ ความต้องการใช้						

ประเด็น	ไม่มีข้อ เสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1.4 ส่งเสริมให้ได้รับค่าตอบแทนใน การปฏิบัติงาน						
1.5 อื่นๆ (ระบุ...)						
2. การร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน						
2.1 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร						
2.2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร						
2.3 ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือ ของเกษตรกรในพื้นที่						
2.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของ แผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน						
2.5 อื่นๆ (ระบุ...)						
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน						
3.1 กำหนดกิจกรรมการพัฒนาการ เกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการ ของเกษตรกร						
3.2 สร้างการยอมรับแลเชื่อถือ ให้กับเกษตรกร						

ประเด็น	ไม่มีข้อ เสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
3.3 จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสม สามารถเข้าร่วมได้						
3.4 อื่นๆ (ระบุ...)						
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
4.1 อบรมให้ความรู้เรื่องโรคและ แมลงศัตรูพืช						
4.2 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการ ทำงาน						
4.3 รายงานข้อมูลเหตุการณ์ที่ รวดเร็วและชัดเจน						
4.4 อื่นๆ (ระบุ...)						
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ						
5.1 รับภาระงานหรือภารกิจให้ เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของ เกษตรกร						
5.2 จัดให้มีกลไกในการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
5.3 อื่นๆ (ระบุ...)						

*****ขอบคุณค่ะ*****

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ แล้วนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) แสดงดังตาราง

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปลผล
	1	2	3			
1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล						
1. เพศ						
1.1 ชาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 หญิง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. อายุ.....ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ระดับการศึกษา						
3.1 ต่ำกว่าประถมศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ประถมศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.5 อนุปริญญา/ปวส.	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.6 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.7 สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 สภาพสังคม						
1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม						

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1.1 ไม่มีตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 มีตำแหน่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.1 กำหนด/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.2 ผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.3 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.4 สมาชิก อบต./สมาชิก เทศบาล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2.5 กรรมการหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ						
2.1 ไม่เป็น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.1อาสาสมัครเกษตรและ สหกรณ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.2 อาสาสมัครฝนหลวง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.3 อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.4 ประมงอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.5 อาสาปศุสัตว์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.6 หมอดินอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.7 เกษตรหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.8 อาสาสมัครสหกรณ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.9 อาสาสมัครเกษตร ชลประทาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.10 เศรษฐกิจกิจการเกษตรอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.11 อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
เกษตรกรรม						
2.2.12 ชวานาอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.13 หม่อนไหมอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.14 ครูยางอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.15 Q อาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2.16 สารวัตรเกษตรอาสา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ท่านอยู่อาศัยในชุมชนนี้มาแล้ว... ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน...ปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. สาเหตุที่ท่านเข้ามาเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
5.1 มีความรักและศรัทธาในการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.2 ต้องการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.3ได้รับการคัดเลือกจากเกษตรกรในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.4 ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.5 ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.6 อื่นๆ(ระบุ).....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 สภาพเศรษฐกิจ						
1. การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน						
1.1 เกษตรกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 รับราชการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 รับจ้างทั่วไป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1.4 ธุรกิจการค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 อื่น ๆ โปรดระบุ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. จำนวนแรงงานในการ ทำการเกษตร.....คน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร.....ไร่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. รายได้ของครัวเรือนต่อปี.....บาท	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 1.2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						
1.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมี หน้าที่สำรวจภาวะการผลิตด้าน การเกษตรรายเดือน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมี หน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร ทราบเรื่องสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะ ได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ได้ต้องปลูกข้าวอย่างเดียว (✓ เกษตรกรทุกรายที่ทำกิจกรรม ทางการเกษตรสามารถขึ้นทะเบียนได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 พื้นที่ทำการเกษตรไม่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
(✓ พื้นที่ทำการเกษตรทั้งที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้)						
2. ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน						
2.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (✓ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 แผนพัฒนาการเกษตรเป็นแผนที่ใช้ในการเสนอของบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน						
3.1 ถ้าต้องการให้เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ต้องพาเกษตรกรไปดูงานที่นั่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
(✓ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไปอบรมมาแล้วต้องมาบอกเล่ากับเกษตรกรต่อ)						
3.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่สำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เชิญเกษตรกรร่วมรับการถ่ายทอดความรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
4.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชและโรคระบาดให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งเตือนการระบาดแก่เจ้าหน้าที่เมื่อมีการระบาดรุนแรงเท่านั้น (✓ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งเตือนการระบาดแก่เจ้าหน้าที่เมื่อพบการระบาด)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
4.3 เกษตรกรไม่ได้ขึ้นทะเบียน เกษตรกร สามารถรับความช่วยเหลือ ในกรณีเกิดภัยพิบัติได้ (✓ เกษตรกรที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน เกษตรกร ไม่สามารถขอรับความ ช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.4 กรณีเกิดภัยพิบัติสามารถสอบถาม จากเกษตรกรในหมู่บ้านได้ ไม่ จำเป็นต้องออกสำรวจ (✓ กรณีเกิดภัยพิบัติต้องออกสำรวจ พื้นที่เกิดภัย)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ						
5.1 อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์งานหรือโครงการของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ เกษตรกรในพื้นที่ทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.2 อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้าน ตนเองเท่านั้น (✓ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านมีหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.3 อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านไม่ สามารถเป็นอาสาสมัครแรงงานได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
(✓) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถเป็นอาสาสมัครแรงงานหรืออาสาสมัครอื่น ๆ ได้)						
5.4 สร้างเครือข่ายและความร่วมมือของเกษตรกรในพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1. การได้รับการสนับสนุนด้านความรู้						
1.1 ท่านได้รับความรู้จากการฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการเกษตรจากเกษตรตำบล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 ท่านได้รับความรู้จากการเยี่ยมเยียน พูดคุย และขอคำแนะนำหรือดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 ท่านได้รับความรู้จากการไปทัศนศึกษา และดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. การได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต						
2.1 ท่านได้รับการสนับสนุนเชื้อราไตรโคเดอร์มา	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
2.2 ท่านได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ท่านได้รับการสนับสนุนต้นพันธุ์ไม้ เมล็ดพันธุ์ผัก ปลา ไก่ไข่	+1	+1	0	3	0.67	ใช้ได้
3. การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการปฏิบัติงาน						
3.1 ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 ท่านได้รับค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเบี่ยงเลี้ยงในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์						
4.1 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้หรือช่วยเหลือเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการติดตามสถานการณ์การเกษตรและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						
1.1 การสำรวจภาวะการผลิตด้านการเกษตรรายเดือน						
1) การสำรวจข้อมูลการเพาะปลูก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การรายงานข้อมูลให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 การสำรวจ และจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร						
1) การสำรวจข้อมูลตาม แบบฟอร์มที่หน่วยงานกำหนด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การรายงานข้อมูลให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)						
1) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร ทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การตรวจสอบคุณสมบัติ เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การตรวจสอบเอกสารที่ต้องใช้ ในการขึ้นทะเบียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การจัดสถานที่การรับขึ้น ทะเบียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) การรับรองข้อมูลของเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ท่านมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้านในระดับใด						
2.1 การรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดทำแผน						
1) การรวบรวมข้อมูล ปัญหาของ เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
2) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การนัดหมายเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมการจัดทำแผน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การจัดสถานที่ในการจัดทำแผน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 เข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล						
1) การเสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ร่วมทำประชาคมระดับหมู่บ้านระดับตำบล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ติดตามประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้านในระดับใด						
3.1 ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้						
1) การสำรวจความต้องการของเกษตรกรในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือวิทยากร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การเชิญเกษตรกรเข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับใด						
4.1 การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่						

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1) การสำรวจรายงานแปลง พยากรณ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การประสานข้อมูลศูนย์จัดการ ศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การแจ้งเตือนภัยผ่านกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย/วิทยุ ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 การสำรวจพื้นที่ภัยพิบัติด้านการเกษตร						
1) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แจ้งเตือนภัยพิบัติให้เกษตรกรทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การให้คำแนะนำปรึกษาแก่ เกษตรกรประสบภัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) การสำรวจพื้นที่ประสบภัย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) การนัดหมายเกษตรกร ช่วย รวบรวมและตรวจสอบหลักฐาน เบื้องต้นพร้อมให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ เจ้าหน้าที่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6) การติดประกาศคัดค้าน/ ประชาคม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือในระดับใด						
5.1 การประชาสัมพันธ์งานหรือ โครงการของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ให้เกษตรกรในพื้นที่ทราบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						
1.1 ไม่ทราบว่าจะต้องมีการเก็บข้อมูล	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้
1.2 หน่วยงานไม่มีการกำหนด แบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงาน ข้อมูลที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 ข้อมูลที่ให้จัดเก็บมีปริมาณ มากเกินไป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 ไม่ได้รับคำตอบแทนในการ ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. การร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน						
2.1 ไม่เข้าใจกระบวนการในการ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 ไม่ทราบข้อมูลที่จะใช้ในการ จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ขาดความร่วมมือจาก เกษตรกรในพื้นที่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็น ความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตร ของหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน						
3.1 กิจกรรมการพัฒนาการเกษตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของ เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
3.2 เกษตรกรในหมู่บ้านไม่ยอมรับหรือไม่เชื่อถือ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 เกษตรกรไม่มีเวลาในการเข้ารับบริการถ่ายทอดความรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
4.1 ขาดความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 เกษตรกรมักไม่เชื่อคำเตือน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ						
5.1 งานหรือภารกิจมากเกินไป	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.2 การประสานงานจากหน่วยไม่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน						
1.1 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรของหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 การกำหนดแบบฟอร์มการจัดเก็บและการรายงานข้อมูลที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
1.3 กำหนดข้อมูลที่ให้จัดเก็บให้มี ในปริมาณที่สอดคล้องกับความต้องการใช้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 ส่งเสริมให้ได้รับคำตอบแทนใน การปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 อื่นๆ (ระบุ...)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. การร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน						
2.1 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ที่จะใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือ ของเกษตรกรในพื้นที่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของ แผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.5 อื่นๆ (ระบุ...)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน						
3.1 กำหนดกิจกรรมการพัฒนาการ เกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการ ของเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 สร้างการยอมรับแลเชื่อถือ ให้กับเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	ค่า IOC	การแปรผล
	1	2	3			
3.3 จัดกิจกรรมการถ่ายทอด ความรู้ให้สอดคล้องกับช่วงเวลา เกษตรกรสามารถเข้าร่วมได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 อื่นๆ (ระบุ...)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. การติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
4.1 อบรมให้ความรู้เรื่องโรคและ แมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการ ทำงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 รายงานข้อมูลเหตุการณ์ที่ รวดเร็วและชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.4 อื่นๆ (ระบุ...)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. การปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และชุมชน หรือตามที่กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ						
5.1 รับภาระงานหรือภารกิจให้ เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของ เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.2 จัดให้มีกลไกในการ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.3 อื่นๆ (ระบุ...)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ค่า IOC = 0.99

2. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ไปทำการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ราย ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรของการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความเที่ยงตามวิธีการของ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

N = 30

หัวข้อ	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ตอนที่ 1.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานของรัฐ	0.953
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมตามบทบาทของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	0.985
ตอนที่ 3.1 ปัญหาต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	0.927
ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	0.956

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกนิษฐา โกละกะ
วัน เดือน ปี เกิด	23 สิงหาคม 2536
สถานที่เกิด	อำเภอศีร์ษะรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2559
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

